

Звернення

Блаженнішого Святослава, Верховного Архієпископа Києво-Галицького УГКЦ з нагоди дня Святого Рівноапостольного Великого Князя Володимира та відновлення хресних обітів

Всесвітлішим, всечесним, високопреподобним і преподобним отцям-душпастирям, високопреподобним і преподобним інокам та інокіням, дорогим у Христі мир'янам Української Греко-Католицької Церкви та всім людям доброї волі благословення й мир у Господі!

Дорогі у Христі!

Уже стало гарною традицією в нашій Церкві відзначати день св. Володимира Великого, Просвітителя Руси-України, урочистими богослужіннями та відновленням хресних обітів. Цими літургійними актами ми прагнемо передусім подякувати Господеві за «великий дар хрещення» (Блаж. Іван Павло II), що його удостоїлися наші предки понад тисячу літ тому, а також віддати шану багатьом поколінням наших співвітчизників, які впродовж усієї християнської історії нашого народу зберегли у своїх серцях святу віру й передали її нам, своїм нащадкам. Підтримуючи цей боговгодний звичай, ми закликаємо духовенство, монашество й вірних нашої Церкви також і цього року з нагоди свята св. Володимира Великого здійснити цей урочистий акт вдячності Богові й відновлення хресних обітів. Прославляючи Господа Бога спільною літургійною молитвою

за те, що світло Євангелія Христового засіяло на Київських горах, а звідти — по всій нашій Батьківщині, а навіть і далеко поза її межі, ми хочемо подякувати Йому і за ласку святого Хрещення, якої ми удостоїлися в нашому житті. Водночас відновленням наших хресних обітниць ми прагнемо заявити нашому Творцеві й Спасителеві, що хочемо відкрито визнавати нашу віру, боронити її та жити нею в нашому особистому, родинному, професійному й суспільному житті.

Щоразу коли ми згадуємо Хрещення наших предків у дніпрових водах, на радість урочистостей падає тінь від усвідомлення рани розділення, що залишається відкритою на церковному тілі нашого народу. На превеликий жаль, колись єдина Київська митрополія, зроджена з джерела святоволодимирівського хрещення, сьогодні поділена, а її діти, що належать

(Закінчення на 2 сторінці)

Празник Господнього Преображення

19 серпня наша Церква святкує празник світлого Господнього Преображення. Завданням цього празника є звеличати подію преображення з життя Ісуса Христа. Деякі св. Отці називають цей празник — другим Богоявлінням. Важливість даної події детально описують три Євангелісти: Матей, Марко та Лука. Отже розглянемо подію преображення Ісуса Христа глибше.

Христова публічна діяльність добігає до кінця. Невдовзі наступлять Його муки і смерть. Хоча Апостоли вірили, що Ісус це посланий Богом Месія і цю віру прилюдно визнали, і все ж таки їх віра ще не була достатньо міцною. Христос хоче надзвичайним актом перевтілення укріпити віру апостолів. Тому, незадовго, до свого ув'язнення, Христос попередив апостолів про зраду, свої муки та смерть на хресті. Тому Він бере із собою Петра, Якова та Івана, виходить з ними на гору Фавор, і тут при молитві відкриває перед ними сяйво Свого Божества. Св. Євангеліст Матей про чудесну Христову переміну каже: «І преобразився перед ними: Обличчя Його засіяло наче сонце, і одежа побіліла наче світло» (17, 2). Біля Ісуса Христа об'явилися великі пророки Мойсей та Ілля і розмовляли з Ним

про Його смерть. Апостол Петро захоплений блиском Христової слави, схвилювано вигукнув: «Господи, добре нам тут бути!» Так само, як при Христовому хрещенні в ріці Йордан, так і тут пролунав голос з неба: «Це — мій улюблений Син, що Його Я вподобав: Його слухайте» (Мат. 17, 5). Св. Євангелія нічого не говорять про місце Христового преображення. Зате християнська традиція від 4-го століття сповідає, що тим місцем була гора Фавор.

Чому Ісус Христос тільки трьом вищезазначеним учням показав славу свого Божества? На думку св. Івана Дамаскіна, Христос взяв з собою Петра, котрий прилюдно визнав Христове Божество, щоб він почув підтвердження Божества Ісуса Христа від самого Небесного Отця. Господь взяв на Фавор Якова, бо він мав стати першим (Закінчення на 2 сторінці)

Празник святих Апостолів Петра і Павла у Хшанові

«Днесь радісний празник засяєв усім країнам: прецінна пам'ять премудрих і верховних апостолів Петра й Павла». (Стиховна вечірні празника)

Черговий раз прицерковний майдан у селі Хшаново (коли взяти за початок першу літургію відправлену тут отцем Мирославом Ріпецьким зараз після переселення у 1947 році — була це 64 зустріч) заповнився у празник святих Петра і Павла (16 липня) сотками прочан, які прибули до цього відпустового

місця з усіх закутків Вармії та Мазур, щоби спільно помолитися, згадати б.п. отця митрата Мирослава Ріпецького та інших видатних священників пов'язаних з цим місцем, а потім, сповнені нових душевних сил, роз'їхатися до своїх домів.

(Закінчення на 3 сторінці)

Майдан перед каплицею, як кожного року, заповнений численно прибулими прочанами.

Празник Господнього Преображення

(Продовження з 1 сторінки)

єпископом Єрусалиму і першим з Апостолів мав віддати своє життя за Христа. Нарешті Спаситель зробив свідком Своєї переміни й Апостола Івана, бо він був його улюбленим учнем і наймолодшим з апостолів. Збагнувши Христове Божество на Фаворі, апостол Іван у своєму Євангелії писав: „Споковівку було Слово, і з Богом було Слово, і Слово було — Бог” (1, 1).

Всі три Апостоли, свідки Христової слави на Фаворі, будуть і після свідками його передсмертних мук. Наскільки глибоко Христова переміна закарбувалася у їхніх серцях. Апостол Петро у своєму другому посланні, віру в Христа скріплює згадкою про його славне преображення, кажучи, що вони були „наочними свідками” його величі. Ісус прийняв від Бога Отця честь і славу, коли до Нього пролунав голос з небес: „Це мій Син любий, якого я вподобав”, і цей голос ми чули, коли були з Ісусом на святій горі” (11, 1, 16–18). А св. Євангеліст Іван з захопленням напише у своїй Євангелії: „І ми славу його бачили — славу Єдинородного від Отця, благодаттю та істиною сповненого” (1, 14).

У празник Преображення посвячуємо плоди з цього річного урожаю.

ІСТОРІЯ ПРАЗНИКА

Святкування цього празника сягає 4-го століття. В цьому віці св. Єлена, мати цесаря Костянтина Великого, збудувала храм на горі Фавор у честь Господнього Преображення.

Пі кінець 11-го ст. хрестоносці знайшли на Фаворі аж кілька церков і монастирів. Та в 13-му столітті прийшли мусульмани і все зруйнували. Єрусалимський патріарх Кирило II 1860 року на руїнах давньої церкви збудував новий храм. В 1923 році побудовано на горі Фавор велику базиліку Господнього Преображення.

Від VI ст. цей празник святкується у Східній Церкві урочисто під назвою „Господнього Преображення”. В Західній Сирії у VIII ст. він називався „Празник Фавору”.

Спочатку даний празник святкувався у лютому. Але тому, що цей радісний празник співпадав з періодом Великого Посту, його перенесено на 19 серпня. Чому якраз на цей день? Історик Євсевій і св. Іван Дамаскін є тієї думки, що Господнє Преображення відбулося 40 днів перед Христовою смертю. Тож Христова Церква беручи до уваги цю позицію, перенесла цей празник з лютого на 19 серпня тому, що 40 днів після, це є 27 вересня, випадає празник Воздвиження Чесного Хреста — пам'ять Христових мук і смерті.

Зі Сходу празник Преображення приходив на Захід десь між 7 і 8-им століттям. Тут він дуже повільно входив у практику, був святкований у різних часах і ще в 12-му столітті не був загальним. Папа Каліст III (1457 року) поширив цей празник на цілу Західну Церкву і приписав святкувати його 19-го серпня у пам'ять перемоги над турками під Білгородом. Ця перемога збулася 22 липня 1456 року, але вістка про неї дійшла до Риму 19-го серпня (6-го серпня по Римському календарю). Вірмени святкують Господнє Преображення на 7-му неділю після Зішестя Свя-

того Духа. Празник Преображення належить до 12 великих празників нашої Церкви. Стихири й канони празника склали св. Іван Дамаскін і Косма Маюмський (VIII ст.).

Цей празник припадає на період, коли дозрівають плоди землі. І від найдавніших часів у Східній Церкві того дня на подяку Богові буває благословення первістків земних плодів. Цей звичай перейняла християнська Церква з Старого Завіту, який приписував приносити первістки плодів до Господнього Храму. У книзі Виходу читаємо: „Все що найкраще з первоплоду землі твоєї, приносимеш у дім Господа, Бога Твого” (23, 19).

Звичай благословити в церкві першоплоди вже підкреслюють Апостольські правила з кінця (III ст.) Апостольські постанови (IV ст.) мають молитву на освячення першоплодів. Помісний Синод у Картагені з 318 року у 46-ті статті, дає вказівку про приношення першоплодів до церкви і їх освячення. Шостий Вселенський Собор 691 року, говорить про благословення першоплодів винограду і пшениці. В типіках (книгах) Великої Царгородської Церкви з IX-X віку, є згадки про благословення винограду.

В Греції у серпні дозрівають виноград і пшениця. Тому там був звичай, щоб на празник Господнього Преображення благословити в церкві виноград і колоски пшениці. В нас на Україні виноград замінено яблуками й іншими овочами.

ОСОБЛИВОСТІ ПРАЗНИКА

З Богослужіння празника випромінює духовна радість, подив для Христової величі, сили і слави та загального визнання Його Божества.

Господнє Преображення несе всім вірникам неземну радість. „Все днес наповнилося радістю, бо Христос преобразився перед учнями” — співаємо на утрени. А з тією

радістю йде в парі великий подив для сили і слави переміненого Христа. „Перед Твоєю смертю, Господи, — каже стихира на вечірні — в часі Твого Преображення гора стала небом і хмара простягнулася наче намет, і Отець свідчив про Тебе. Там був Петро з Яковом і Іваном, які мали бути з Тобою при Твоїм ув'язненні, щоб бачивши Твої чуда, не побоялися Твоїх страстей”.

Та головний зміст і цілою празника Преображення є глибоко догматичні: визнати і прославити Христове Божество. На стиховні утрени перед празником читаємо: „Прийдіть, вийдімо на святую гору і вірою побачимо пресвітле Господнє Преображення. Йому вірно поклонімося і закличмо: Ти Бог єдиний, що воплотився і обожив людський рід”. „Той, Хто колись — каже стихира на вечірні — говорив з Мойсеєм символами на горі Сінай „Я є Той, Хто є”, сьогодні на Фаворській горі преобразився перед учнями... говорючи з Христом Мойсей і Ілля засвідчили, що Він є Паном живих і мертвих та що Він — Бог, який говорив колись через Закон і Пророків”. На хвалебних утрени ми його славимо: „Ти, що від віків є Бог — Слово, який одіваєшся світлом наче ризою, преобразився перед своїми учнями, та понад сонце, Ти Спасе, засіяв”. На 6-ій пісні канона сказано: „Тебе пізнали славні Апостоли як Бога на Фаворі, Христе, здивувалися і приклонили свої коліна”.

Маючи перед очима славу Христового Божества, Церква взиває своїх вірників, щоб духом вийшли на гору Фавор і були свідками його переміни: „Прийдіть, — каже літійна стихира — вийдім на гору Господню, у дім Бога нашого, і побачимо славу його преображення, славу як Єдинородного від Отця. Приймемо світло від світла та піднесені духом, Трійцю Єдиносущну прославмо на віки”.

за ucsc.org.ua

Звернення

Блаженнішого Святослава, Верховного Архієпископа Києво-Галицького УГКЦ

(Продовження з 1 сторінки)

до чотирьох традиційних українських Церков (Української Греко-Католицької Церкви, Української Православної Церкви, що перебуває в єдності з Московським Патріархатом, Української Православної Церкви Київського Патріархату та Української Автокефальної Православної Церкви), нерідко носять у своїх серцях гіркий осад від різних болючих подій, що трапилися в історії, від зазнаних кривд, закорінених упереджень та недовіри. Свідомі нашої відповідальності перед Богом і власним народом, закликаємо вірних і духовенство нашої Церкви витримувати шляхів примирення та поєднання з нашими братами у вірі. Нашою ревною молитвою, щирою відкритістю до діалогу, готовністю до прощення й примирення маємо сповняти заповідь Христову «Щоб усі були одно» (Йо 17, 21) та наближати євангельський ідеал єдності Христової Церкви, за який страждали та віддавали своє життя мученики нашої Церкви від часів св. Йоса-

фата і аж до блаженних новомучеників та Ісповідників віри XX століття.

2011 рік є в нашій Церкві першим роком трирічного приготування до Ювілею 1025-ліття Хрещення Руси-України, що його святкуватимемо 2013 року. Цей перший рік приготування, згідно з рішенням Синоду єпископів Києво-Галицького верховного архієпископства, присвячений Божому слову. Господь порівняв тих, хто слухає і зберігає Його Слово, із мудрими будівничими, що будують свій дім на скелі (Мт 7, 24). То ж якцо бажаємо, щоб наш український дім був збудований надійно і вистояв під натиском внутрішніх та зовнішніх випробувань, маємо всі спільно подбати про те, щоб Боже Слово стало підвалиною нашого особистого, родинного й суспільного життя.

Почати варто із найпростішого: зробити Боже Слово доступним для всіх наших співвітчизників через поширення священних текстів серед нашого народу. В нашій краї-

ні, яка слушно називається християнською, не повинно бути дому, в якому б не було Біблії — Книги, що містить Боже Слово. Нехай отці-душпастирі присвячують доволі часу й уваги приготуванню недільних проповідей, а водночас не оминають будь-якої іншої нагоди давати своїм духовним дітям здорову науку Божу, як заповідав святий апостол Павло: «Проповідуй слово, наполягай вчасно і невчасно, картай, погрожай, напоумлюй із усією терпеливістю та наукою» (2 Тим 4, 2).

Нарешті, щоб Боже слово ставало щоденним хлібом християнського життя, дуже бажаним було б спільне читання бодай короткого уривку зі Святого Письма в родині. Читання Слова Божого і молитовне роздумування над ним можна легко поєднати з вечірньою родинною молитвою. Така побожна практика, без сумніву, укріплюватиме зв'язки любові між членами родини та стане могутнім засобом виховання й освячення всіх її членів, а передусім — дітей. Сердечно бажаємо, щоб усі вірні нашої Церкви якнайбільше скористали духовно з цього першого року приготування до Ювілею Хрещення та щоб Боже

слово ставало справді «живим і діяльним» (пор. Євр. 4, 12) у нашому житті.

Дорогі у Христі! У ці святкові літні дні, коли ми згадуємо пам'ять наших українських святих — святого Володимира Великого, блаженної княгині Ольги, святих стратотерпців Бориса й Гліба, молимося, щоб Всемиловитий Господь і надалі щедро напоював нашу українську землю живиноними потоками Свого Слова, щоб пробуджував у нашому народі Своїх вірних слуг — невтомних проповідників Євангелія, а самі будьмо доброю ріллею, впавши на яку, зерно Божого Слова принесе рясні плоди любові й благочестя. Тоді відновлення хресних обітниць стане для кожного з нас не повторенням з року в рік певного ритуалу чи обряду, але врочистою маніфестацією нашої вірності спасенному союзу з Богом, у який ми увійшли через святе Хрещення.

Благословення Господнє на вас!

+ СВЯТОСЛАВ

Дано у Києві, при Патріаршому соборі Воскресіння Христового,

20 липня 2011 року Божого

Празник святих Апостолів Петра і Павла у Хшанові

(Продовження з 1 сторінки)

Празничні урочистості очолив о. митрат Стефан Батрух.

Перед каплицею на майдані.

Літургію відспіває збірний хор Венгожевичини і Гіжиччини.

Українські байкери на празнику св. Петра і Павла у Хшанові.

Чин посвячення води.

Пам'ять про Хшаново та його довголітнього душпастиря дуже жива у нашій спільноті. Тому-то нічого дивного, що цього одного дня в році маленьке село оживає гомоном численних прочан, які їдуть сюди цілими сім'ями, від найстаршого по наймолодшого. Багато з них це діти й онуки тих, хто у буремні 40-ві та 50-ті роки минулого століття вінчався перед престолом хшанівської каплиці.

Вагомість і значення для Греко-Католицької Церкви у Польщі Хшанова зокрема відзначив о. митрат Стефан Батрух, який очолив цьогорічний празник і відносячися до переживаної події, між іншим сказав: "Зібралися ми тут черговий раз з двох причин. По-перше, щоби відсвяткувати празник святих верховних апостолів Петра і Павла, а також щоби вшанувати покійної пам'яті сім'ю Ріпецьких, а в особливий спосіб о. митрата Мирослава Ріпецького. Зібравшись тут, ставимо собі запитання: що залишив нам у спадщині отець митрат. Будуть це, в першу чергу три аспекти. Перше, це саме символічне місце, дуже для нас важливе — Хшаново. Друге, це пам'ять, яка наказала йому заповісти, щоби бути похованому однак там, де колись проживав, у Лісках. Це немов знак того, щоби ми не забули, звідки походимо. Третє, що залишив нам отець, це саме празник, який саме святкуємо сьогодні".

Завершенням празничної літургії стало посвячення води, з якою прочани поїхали до своїх домів напиваючися її по дорозі, а потім покрплюючи свої дома.

Були в історії нашої спільноти такі роки, коли вже здавалося, що Хшаново поволі відходить у непам'ять, зокрема коли у 1974 році забракло отця Ріпецького. Проте доля цієї обителі склалася так, як було її суджено. Чотирнадцять років тому, відзначаючи півстоліття переселення, коли на майдані перед каплицею появилися символічні хрести від окремих наших парафій з Вармії та Мазур, у Хшаново немов влилося нове життя. Нової якості надав йому о. Григорій Столиця, який не тільки править тут сьогодні богослужіння, але також кілька років тому замешкав у давньому домі Ріпецьких стаючи прямим

наслідником покійного отця митрата. Отець Григорій веде також терапевтичний Осередок духової допомоги стаючи у пригоді всім потребуючим.

Процаючи цьогорічних паломників, голос взяв кс. канонік Едвард Бурчик, довголітній приятель і співпрацівник покійного о. Мирослава Ріпецького. Згадуючи роки спільної праці, в час коли офіційно УГКЦ не існувала (заборонена комуністичним режимом), а насправді несла своє посланництво серед переселеного й розпорошеного по цілій Польщі народу, кс. Бурчик зокрема відзначив: „У складний час ми з отцем Ріпецьким підтримували один одного. Його глибока віра, любов Бога і Пречистої Диви Марії залишаються до сьогодні для нас великим прикладом. Так, отже, залишіться вірні Богові, Хрестові й Святій Церкві, яка склала свій іспит Богові на славу. Нехай щастить вам у житті, а святі Петро і Павло бубуть завжди вашими захисниками перед тронім Всемогучого..."

Цікавинкою цьогорічного празника у Хшанові стала проща до нього групи українських байкерів, яку очолив о. Павло Старух ЧСВВ. Мотоциклісти приїхали з Венгожева, Кентшина і Гіжичька. Найдалі (160 км) їхав байкер з Гурова Ілавецького.

Богдан Тхір

Перед пропам'ятною дошкою в честь о. митрата М. Ріпецького

В УГКЦ новий єпископ

23 липня 2011 року оприлюднено повідомлення, що Святіший Отець Венедикт XVI дав свою згоду на канонічний вибір Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви, який прийняв рішення призначити високопреподобного о. Дмитра Григорак, Апостольського адміністратора Бучацької єпархії УГКЦ «ad nutum Sanctae Sedis» Єпархом Бучацьким.

Веб-сторінка Бучацької єпархії УГКЦ інформує, що о. Дмитро Григорак (хрестне ім'я Богдан) народився 1 січня 1956 року в м. Івано-Франківську. З 1963 по 1973 роки здобув повну середню освіту в м. Івано-Франківську. В 1973 році вступив в Івано-Франківський інститут нафти і газу, який закінчив в 1978 році, отримавши диплом інженера-механіка. Працював на різних заводах м. Івано-Франківська інженером-конструктором.

14 жовтня 1989 року він офіційно вступив до Чину св. Василя Великого. Новіціат (Закінчення на 12 сторінці)

Владика Дмитро Григорак.

Послання з нагоди Ювілею

15-ліття коронації Ярославської Чудотворної ікони Божої Матері «Милосердя Двері»

Всесвітлішим та Всечеснішим Отцям, Преподобним Братам і Сестрам у монашестві, Дорогим у Христі усім нашим вірним

Дорогі Брати і Сестри!

Всі пам'ятаємо величаві торжества, що проходили у Ярославі з нагоди коронування Чудотворної Ікони Божої Матері «Милосердя Двері» 18 серпня 1996 року. Цей святковий день був для великого числа наших прочан особливим часом великої молитви та подяки за всі ласки. Був часом релігійного і національного піднесення по роках відбудови знищеної Церкви у Польщі. Наші вірні, розсіяні акцією «Вісла» по цілій Польщі, могли відвідати дім своєї Матері у Ярославі і помолились Святій Іконі «Милосердя Двері» званою від дитинства молитвою:

“Милосердя двері відкрий нам, благословенна Богородице, щоб надіючися на тебе, ми не погинули, але щоб ізбавились тобою від бід. Ти бо еси спасіння роду християнського. (Богородичний Служби на всяке прошення)”.

Ці «Двері Милосердя» Бог у своєму милосерді відкрив перед людством після гріхопадіння наших батьків. Не залишив нас самих, але приобіцяв Спасителя. Вибрав для Нього матір з-поміж нас людей. Саме, вибрав «Двері» якими прийде Його Син, що прийме з неї тіло і стане подібним до нас у всьому окрім гріха. Як перша мати Єва закрила двері до неба, так друга Єва — Марія, як її називає Свята Літургія, їх відкрила для свого Сина і тим самим для нас.

Стаємо перед іконостасом і все до тих слів молитви вертаємо, цілуємо Ікону Божої Матері і прославляємо «Милосердя еси джерело, милости сподоби нас, Богородице, зглянься на людей, що згрішили, яви, як завжди, силу твою; бо на тебе уповаючи, Радуйся кличемо тобі, як колись Гавриїл, безплотних архистратиг» (Богородичний Вечірні і Утрені 2-ого гласу).

Дорогі Брати і Сестри!

18 серпня цього року, о год 10.00, прийдемо прощеною до Ярославської Чудотворної Ікони, прикрашеної подячними вотами, станемо перед джерелом ласк, щоб святкувати ювілей 15-ти річчя її коронації, щоб подякувати за беатифікацію Івана Павла II, який дав коронаційну грамоту і поблагословив золоті корони пожертувані нашими вірними.

У цей день подяки стане з нами і виголосить слово Глава і Батько нашої Церкви Блаженніший Святослав. Разом з ним будуть Кардинали, Митрополити і Єпископи з України, Словаччини і Польщі. Прийдім і ми до нашої Матері з молитвою, глибокою вірою та проханням, щоб відкрила перед нами брами Божого милосердя. Вона бо всемогуча на колінах перед Богом, як пише Святіший Отець Пій XII в Енцикліці «Цариця неба». Вона була надією вірних Старого Завіту і здійснилась в повноті Милосердя в Новому. Тепер ці двері відчиняє в тисячах чудотворних місць, ікон і церков їй присвячених.

Ярослав вже від початків 17 століття, став одним з тих святилищ, яке вибрала собі Божя Мати. Її ікона знаходилася тоді у церкві Успення Пресвятої Богородиці і звідтам благословила і захищала своїх поклонників. Велике число прочан не містилося в малій церковці. Тому в 1747 році врочисто перенесено Її Ікону до нового храму, церкви Переображення Господнього. Слава Чудодійної Ікони росла з кожним роком. В багатьох храмах збудованих впродовж 18–19 ст.ст. у намісних іконах зображено саме Ярославську Богородицю. Від часу перенесення до нової церкви десятки тисяч паломників відвідувало Її.

Наші вірні розуміли чим є проща до чудодійного місця: віднова внутрішнього життя, час молитви, наближення до Бога, зустріч з милосердним Отцем, який у Тайні Покаяння прощає гріхи. Проща, це також подяка за ласки і Божу опіку над нами, а перш за все вияв суспільної віри і любові до своєї Церкви. Проща, це

поглиблення єдності, любові між учасниками молитовного зібрання.

Перемиські Владики, які самі відвідували це паломницьке місце з молитвою, повідомляли Апостольський престол про велике почитання Ярославської Ікони Божої Матері та про отримані за її посередництвом ласки. Тому Папа Пій VI, 8 березня 1779 року, окремим письмом, надав ярославському храмові відпусту 7 і 8 вересня, а іншою постановою, з дня 21 листопада 1779 року, підтвердив звання Ікони — «Милосердя Двері», проголосив її чудотворною і надав чергові відпусти. У декреті читаємо між іншими: «Кожна Служба Божа за померлих будь котрого дня відслужена, чи то єпархіяльним священиком, чи монахом виеднує для цієї душі повний відпуст» (Бреве Пія VI). Над престолом де знаходиться Ікона написано: Altare privilegiatum (упривілейований престіл) — престіл обдарований ласками.

Вірні дуже полюбили цю церкву. У 1929 році відсвяткували 150-ліття надання привілеїв. У 1933 році, в часах релігійного відродження, за благословенням великого Митрополита Слуги Божого Андрея, відбулася велика проща молоді «Українська молодь Христові». Нині також Пресвята Богородиця закликає до свого Сина і очікує наших дітей та молоді. Очікує всіх нас в місці, де у 1937 році, відбулася велелюдна проща з нагоди проголошення Божої Матері Царицею Русі-України.

І саме ці молитви до великої Цариці — Божої Матері, ця пам'ять про молитовні зустрічі при Її Іконі,

***

70 річниця від дня смерті

Богдан Лепкий

Видатний український письменник, поет (автор відомої всім українцям у світі поезії «Чуєш, брате мій») і вчений Богдан Лепкий народився 09.11.1872, у с. Кругелець Тернопільської обл. — походив із високоосвіченого священницького роду.

Основи шкільної науки здобував удома під керівництвом батька-письменника (відомого під псевдонімом Марко Мурава) та у Бережанській гімназії. Восени 1891 р. вступив до Академії мистецтв у Відні, але згодом перевівся на філософський факультет Віденського університету, де вивчав мовознавство та історію літератури. Тут же захопився етнографічними експедиціями, брав активну участь у літературознавчих та суспільно-політичних дискусіях.

У 1892 р. Лепкий продовжив навчання у Львівському університеті, після закінчення якого присвятив себе народній освіті, викладав українську, польську та німецьку мови у народних школах Тернопільщини.

З 1899 р. до кінця життя з перервами жив у м. Кракові (Польща); викладав у Краківській гімназії та Ягеллонському університеті (з 1925 р. — його професор). У цьому місті родина Лепких створила своєрідний інтелектуальний клуб, де збиралися на дружні вечірки українські письменники і митці.

Могила проф. Б. Лепкого на краківському цвинтарі.

допомагали нам витерпіти жорстоку акцію «Вісла» та понад 40 років безбожного комунізму, системи, яка дозволяла безоглядно і безпощадно нищити нашу Українську Греко-Католицьку Церкву і гнобити наш народ. Система ця, дозволяла замикати ікони у музеях, дозволяла руйнувати наші церкви, замінити їх на магазини, житло для тварин, а навіть на лятрини.

Після повернення ярославського храму, розпочалися старання про коронацію Ікони «Милосердя Двері», яку вдалося відзискати з музею.

І настав вкінці для нас цей чудесний день 18 серпня 1996 року, коли то Кардинал Сільвестрینی, Голова Конгрегації для Східних Церков та Архиепископ Іоан, Митрополит Перемисько-Варшавський, при участі Єпископату, священиків і наших вірних, коронували Чудотворну Ікону коронами, які посвятив Блаженний Іван Павло II. Навіть небо давало тоді знаки радості, якимось не звичайним явищем довкола сонця.

Тішимося, що наново відживає почитання цієї Ікони, яка відвідувала і відвідує наші церкви і родини.

Тепер, дорогі Брати і Сестри, є велика нагода, щоб 18 серпня відбутися прощу до Ярослава, до нашої Матері і Цариці та просити Її, щоб надалі відкривала Двері Милосердя для наших родин, дітей, молоді, старших і хворих, для загублених грішників і бідних.

На цей ювілей, усіх отців, сестер і вірних щиро запрошемо до ярославського храму, до Її та нашого дому, який стає чим раз гарнішим і все щиро усіх запрошує.

З серця благословляємо

+ Іоан, Митрополит Перемисько-Варшавський
+ Володимир, Єпископ Вроцлавсько-Гданський

Дано у Перемишлі, при Митрополичому соборі св. Івана Хрестителя та у Вроцлаві, при Катедральному соборі Воздвиження Чесного Хреста, дня 7 липня 2011 року Божого

Вертаючися до витоків

Багатою є духовна спадщина Отців Сходу. Багато цікавого можна прочитати про їх життя та їх подвиги описані сучасниками. Повчально прочитати про таких святих як св. Антоній Великий, св. Макарій Єгипетський, св. Єфрем Сірійський, св. Памво, св. Пімен і багато інших. Кожен з них прославився в особливий спосіб. Кожен з них є надзвичайною постаттю здатною допомогти кожному хто попросить їх у ім'я любові до ближнього. Історії про їх подвиги вражають кожного віруючого, проте, деякі історії особливо западають в душу. Це наче як в музиці коли якісь мелодії глибоко западають в серце, а інші хоч і так само прекрасні, зворушують нас менше.

Люблю перечитувати Древній Патерик — скільки разів беру його до рук і кожним разом мені любо знову читати ці короткі оповідки. Це наче так ніби знову зустрічаєш учителів — Аввів, які навчають лагідно чи з докором. Серед цих оповідок одна глибоко запала мені в душу. Багато разів я перечитував її і душа моя зворушувалась і тремтіла. Ось це оповідання.

Говорив авва Витимій: Авва Макарій оповідав: коли я жив у скиті, прийшло два молоді мандрівники. Один мав вже бороду, а другому тільки почав вус засіватися. І прийшли до мене, кажучи: Де келія авви Макарія? А я сказав їм: Чого ви хочете від нього? Вони ж сказали: Почувши про нього і про скит, прийшли ми побачити його. Я кажу їм: «це я». Вони поклонилися і кажуть: Хочемо тут перебувати. Та я бачив, що вони пещені й немов із багатих, отож кажу їм: Не зможете тут жити. А старший каже: Як не зможемо тут, підємо в інше місце. І кажу я помислові: Навіщо мені їх проганяти? Труд зробить так, що вони самі втечуть відсіля. І кажу їм: Ідіть та й зробіть собі келію, як можете. Вони кажуть: Покажи нам місце, то зробимо. І я дав їм сокиру і кошик повний хлібів і соли, й показав їм твердий камінь та сказав: Вирубайте тут і принесіть собі патиків із болота та накрийте й живіть. Думав я, що вони втечуть через труд. Питали вони мене: Що тут роблять? Я кажу їм: Мотузки. І беру пруття з болота, показую їм мотузку та, як їх треба в'язати й кажу їм: Робіть кошики і віддавайте сторожам, а вони носитимуть вам хліб. Опісля я відійшов. Вони терпеливо робили все, що я їм сказав, і не приходили до мене три роки. Непокоїв мене помисел, кажучи: Яке в них ділання, що не приходять спитати мене про помисли? Здалеку приходять до мене, а ті близько, та не йдуть, і до іншого не ходять, а ходять тільки мовчки до церкви, щоби приймати Чесні Дари. І молився я Богові й постив тиждень, щоби він показав мені їх ділання. А як минув тиждень, я встав і пішов поглянути, як вони живуть. Як я застукав, вони відчинили і привітали мене мовчки, а я помо-

лився і сів. Старший дав знак молодшому, щоби він вийшов і сів та плів мотузку, й не говорив нічого. О дев'ятій годині застукав молодший, зварив дещо, на знак старшого поставив на стіл, на столі три хлібці й став мовчки. А я сказав: Устаньте, перекусимо. А, вставши, спожили і принесли горня води, і ми пили. Коли ж настав вечір, кажуть вони: Чи ти відійдеш? А я сказав їм: Ні, спатиму тут. І положили мені подалік рогожу, а для себе подальше в іншому куті й зняли свої пояси й аналави, й лягли разом на рогіжці просто напроти мене. А я молився Богові, щоби об'явив мені їх ділання. І ось, розкрився дах, й було світло, неначе в день, вони ж не бачили його. А коли подумали, що я сплю, старший штовхнув молодшого під бік і встали, перепоясалися, простягнули свої руки до неба; а я дивився на них, та вони не бачили. І бачив я, що биси, наче мухи, приходили до молодшого і приходили до його уст, а інші до очей. І бачив я Господнього ангела, що мав вогненний меч і захищав його, і відганяв від нього бісів, а до старшого не могли навіть наблизитися. А над ранок вони лягли, а я вдав, що прокинувся, і вони так само. Старший сказав мені це одне слово: Чи накажеш мені відправити дванадцять псалмів? А я сказав: Так. І співав молодший п'ять псалмів із шести стихів і одне «алілуя», а після стиха виходила з його уст вогненна свічка і підносилася до неба; так само і старший розтуляв свої уста, співаючи, і виходив із них немов вогненний шнур, і досягав до неба. І я доклав трохи, а як відходив, кажу: Помоліться за мене; вони ж поклонилися мовчки. І пізнав я, що старший дуже досконалий, а з молодшим ще воює ворог. Згодом через небагато днів упокоївся старший брат, а третього дня і молодший. І як приходив хто з отців до авви Макарія, він брав їх до келії цих братів і казав: Подивіться на місце мучеництва молодих мандрівників (ДРЕВНІЙ ПАТЕРИК).

Ось така коротка оповідка але часто я вертаючися до неї щоби знову і знову перечитати її. Вражають мене всі слова сказані в ній. Так каже св. Макарій, це стовп ду-

ховного життя святий який має свій день в церковному календарі, про життя якого ми знаємо і до якого молимося "І пізнав я, що старший дуже досконалий". Так він сказав про особу про яку ми ніколи нічого більше не дізнаємось. Назвав його не просто "досконалим" а "дуже досконалим". Хіба може бути більша похвала яку ми можемо почути від людини? Скільки нас зараз живих можна назвати досконалими? А скількох можна назвати дуже досконалими? Мабуть останніх є горстка і вони так само невідомі нам як невідомими залишились ці двоє братів. Бо досконалисть досягається в самотності без галасу без світу і той є справжнім монахом хто відкріє світу повністю.

Ось такий приклад ми бачимо з цієї оповідки. І ще одне. Ці брати, вони нікого не вчили, нічого не записували, нічого не проповідували — вони не прагнули бути вчителями, вони вважали себе за ніщо. Як каже св. Макарій "я бачив, що вони пещені й немов із багатих" то ж як було їм важко перемогти своє тіло і супротивників людини — демонів. Нічого ми про них не знаємо та й не хотіли вони щоб ми щось знали про них і в цьому є їх велич — над усе шукати Царства Божого. Примітивне життя — плетіння мотузки, груба їжа — сухий хліб і вода, рогожа — все майно, печера — весь світ, — хто би витримав добровільно це? Скажемо — ніхто. Мабуть так. Без Господньої допомоги людина не здатна на таке. Скаже хтось — що ці брати відхилення від норми і що вони від такого життя скоро виснажились і померли. Але звернім увагу, що брати жили біля св. Макарія близько трьох років. Насувається аналогія з трьома роками проповідування Христа тут на землі. Так як Христос проповідував три роки так і ці брати дійшли до досконалості протягом трьох років. А коли стали досконалими Господь їх покликав до себе. Можливо що якби Господь додав би їм більше літ слава про них розійшлась по землі і прийшли би до них по допомогу вірні і їх імена були би поряд з іменами вище перелічених святих. Але Господні дороги не нам знати. Тому лишилась про них ця одна історія.

Сумно, скаже хтось, про це слухати але задумаємось коли і ми ходитимемо заповідями Господніми то й отримаємо нагороду життя вічне і зустрінемо їх там в Небі і тоді їх імена будуть нам знані. То ж не варто сумувати про них і їх нужденне життя а задумаємось краще чи ми не потрапимо в нужду страшенну після смерті чи в чистилищі чи, бережи Господи, в пеклі? Слухаючи часом думаємо що всі спасуться, ну може якийсь вбивця то ні. Але скільки років чистилища чекає на нас щоби стати такими самими як оці брати з оповідки?

Володимир Мосоров

письменника сприяв обранню його у 1938–1939 рр. членом польського сейму у Варшаві. Після окупації Польщі нацистами Б. Лепкий втратив професорську посаду. Масові акти насильства, що чинилися, дуже пригнічували письменника. Внаслідок серцевого нападу він помер 21.07.1941 у Кракові, де його й поховано на Раковицькому кладовищі.

Тривалий час в Україні твори Богдана Лепкого було заборонено. Тепер же в м. Бережани, у будинку гімназії, де колись навчався письменник, створено музей видатного галичанина, а його твори вивчають у школі.

Б. Лепкий друкуватися почав з 1895 р. На початку ХХ ст. він належав до угруповання «Молода муза», творчі засади якої позначилися на збірках його ліричних поезій, пройнятих тугою і смутком: «Стрічки» (1901), «На чужині» (1904), «Тим, що полягли» (1916), «Сльота» (1926). Виступав і в прозі: вийшла друком низка збірок оповідань переважно з селянського життя в реалістично-імпресіоністичній манері — «3 села» (1898), «У глухім куті» (1903), «Кара» (1905), «Кидаю слова» (1911) і повістей — «Під тихий вечір» (1923), «Сотниківна» (1927), «Вадим» (1930), «Крутіж» (1941); велике історичне полотно «Мазепа», яка складається з кількох частин: «Мотря» (1926), «Батурич» (1927), «Полтава» — «Над Десною» і «Бої» (1928–1929), «Мазепа» (1955); спогади — «Казка могого життя. Крегулець», 1936, «До Зарваниці», 1938, «Бережани», 1941 і «Три портрети» (1937). Працював у сфері літературознавства — нарис історії української літератури, доведений до І. Котляревського; антологія «Струни» (в 2-х тт., 1922). Переклав «Слово о полку Ігоревім» на українську і польську мови.

за матеріалами: www.ukrainians-world.org.ua

Обрали нову настоятельку Згромадження Сестер Службниць НДМ

18 липня на Засіданні XII Генеральної Капітули Згромадження Сестер Службниць Непорочної Діви Марії, яка проходила у Римі, була вибрана нова Генеральна Настоятелька — **сестра Тереса Слота**.

Сестра Тереса дотепер виконувала уряд Провінційної Настоятельки в Канаді.

Почесним головою засідання був Владика Діонісій (Ляхович), Апостольський Візитатор для Українців Італії та Іспанії.

Повідомили
Сестри Службниць

Додаток:

Автобіографія сестри
Тереси Слоти

Сестра Тереса Слота народилася 15 березня 1948 року і проживала в Торонто. Вступила до Згромадження Сестер Службниць Непорочної Діви Марії 28 листопада 1966 року. Здобула диплом бакалавра з психології

та англійської мови в Університеті в Торонто.

Сестра працювала на місці в Лондоні і Лурді, в роках 1977–1978 допомагала Владисі Єроніму Химій в Британії Колумбія, була вчителькою в гімназії Пресвятого Серця в Йорктоні та директоркою школи.

1992–2004 виконувала працю в Нунціатурі в Києві, як секретарка і перекладач для Апостольського Нунція. Закінчивши свою місію у вересні 2004 року вернулася до Канади.

2005 року стала Провінційною Дорадницею і настоятелькою Провінційного Дому. В серпні 2009 року була вибрана на уряд Провінційної Настоятельки Провінції Христа Царя в Канаді. До цього часу була секретаркою для Митрополита Лаврентія Гуцуляка у Вінніпегу.

Володіє англійською, українською, італійською та розуміє російську і польську мови.

«Кордон — у нашій свідомості»,

о. Стефан Батрух про польсько-українське пограниччя

— За останні роки вдалося добряче «просунути» в питаннях прикордонного співробітництва завдяки громадським ініціативам, співпраці на місцевому та міждержавному рівнях. А отже, робота фундації знала кореляції?

— На мою думку, наша мета залишається незмінною — давати поштовх, скеровувати, надихати, активізувати...

Як відомо, у середині минулого століття польсько-українське пограниччя дійшло до гострого конфлікту. Ці рани закарбувалися у свідомості людей по обидва боки кордону. Ба більше, їх передавали з покоління в покоління. Польська комуністична й повоєнна радянська пропаганда роздували вогонь ворожнечі, аби між суспільствами створити бар'єр недовір'я. Подекуди він досі відчутний. Тому коли ми почали працювати, я побачив, що багато поляків та українців готові пробачити й просити прощення. Як результат, почали відбуватися спільні історико-культурні дослідження, зустрічі, молитви... Приміром, упродовж 2002/2005 років нам вдалося відреставрувати стародавню храмову пам'ятку на Люблінщині (с. Корчмин, Томашівський повіт). Її цінність ще й у тому, що це одна з найдавніших дерев'яних церков у світі (датована другою половиною XVI століття). А потім ще інші, які теж були в критичному стані. Гадаю, особливо після того люди збагнули, що можна братися за «непідйомні» справи: знаходити партнерів, ресурси... Радію, що нині нашу ініціативу підхоплюють інші. Позитивний досвід від прикордонного співробітництва розглядаємо не тільки як спосіб подолання наслідків «залізної завіси», а й як протидію виникненню подібної «стіни» на сучасних околицях Європейського Союзу.

— Відомо, що ви причетні до заснування відзнаки Омеляна Ковча, якого у 2001 році під час свого душпастирського візиту в Україну Папа Іван Павло II проголосив блаженним. (Відзнаку вручають за внесок у справі екуменічного діалогу, діалогу культур і народів, міжрелігійного і міжнаціонального порозуміння...)

— Мене захопила ця постать! Колись — капелан Української галицької армії, патріот. Але в критичні моменти людське ставало над національним. Так, Омелян Ковч захищав поляків, коли радянські «визволителі», прийшовши в Галичину, вивозили їх в Сибір. Під час Другої світової війни рятував євреїв. У концтаборі Майданек підтримував спів'язнів естонців, латишів... «Я розумію, що стараєтеся про моє визволення, — писав до рідних. (Цитує). — Але я прошу вас нічого не робити у цій справі. Учора вони вбили 50 осіб. Якщо я не буду тут, то хто допоможе їм перейти ці страждання?...». Це показало мені в новому світлі українського греко-католицького священика, який любив свій народ, але одночасно був відкритий до інших. Його життя можна назвати пошуком загальнолюдських цінностей, які об'єднують усіх. А це особливо актуально в сучасну добу, де суспільства складають люди різних національностей і віросповідань.

— Отче Стефане, а як вам бути українським греко-католицьким священиком у країні, де дуже сильна Римо-католицька церква?

— Це спонукає до глибокого відчуття своєї ідентичності, а також бажання відкрити її красу й велич комусь іще. З власного досвіду можу сказати, що західний світ хоче пізнати східну духовність. Наприклад, у церкву Різдва Пресвятої Богородиці в Любліні приходять і римо-католики. Хтось — щоб бути на молитві, а хтось — щоб дізнатися про історію УГКЦ. Перший залишається, бо хоче належати до нашої громади, другий — іде, несучи отримані знання в римо-католицьку спільноту. Людина, знайомлячись з іншими християнськими традиціями, починає усвідомлювати, що шлях до Господа — не односторонній, зрештою, що різні традиції не виключають одна одну,

Отче митрат
Стефан Батрух, парох Любліна.

а доповнюють. Таке пізнання робить її вільною. Тільки, мабуть, не завжди самі східні церкви, зокрема й греко-католицька, готові вийти з пропозиціями. Власне, про потребу інкультурації (вкорінення християнства в конкретних культурах) на своїй першій прес-конференції говорив Блаженніший Святослав (Шевчук).

— Отче, ви часто відвідуєте Україну, берете активну участь у церковному житті тутешніх греко-католиків. Скажіть, будь ласка, українці й поляки відрізняються за своєю духовністю?

— Я би не порівнював. Єдине, що можу сказати, — людські немочі є всюди, де є людина. Тільки й різниці, що в різних частинах світу вони по-різному проявляються (відповідно до політичної ситуації, економічно-соціальних обставин...). Перші рази відвідував Україну з усвідомленням, скільки драм і трагедій лишень за минуле століття їй довелося пережити. Попри те, щоразу зустрічаю тут чимало гарних людей із цікавими ініціативами.

Я нещодавно був в Білорусі. Там все довкола чисте, охайне, проте... мертве. А приїжджаючи в Україну, відчуваю рух та динаміку. Не тільки в зовнішньому вимірі, а й якийсь внутрішній поступ. Особливо це стосується молодих людей.

— Отче Стефане, ви опікуєтесь студентським середовищем. Нині дедалі більше молоді з Волині та Львівщини їде навчатися до Польщі. По-перше, це дешевше, а, по-друге, перспективніше щодо можливості продовжити навчання чи знайти роботу, оскільки ця країна належить до ЄС. До речі, нещодавне дослідження засвідчує, що еміграційний вік українців помітно зменшився. Ще кілька років тому емігрували переважно 40–45-річні, тобто заробітчани, нині ж — 30-річні. А як вам бачиться ситуація зсередини?

— Еміграція була, є і, мабуть, буде. Люди шукають ліпшого життя: з села їдуть у місто, з однієї країни — в іншу. Якщо українські політики неспроможні об'єднатися, для того щоб конструктивно розв'язувати економіко-соціальні та гуманітарні питання, то що — скласти руки й чекати дива?..

Зі свого досвіду можу зазначити, що, очевидно, серед тих, хто навчається в Любліні, є різні. Та все-таки переважну більшість становлять ті, які прагнуть здобути добру освіту й повернутися додому. Треба сказати, що приїхавши в Польщу, вони переживають адаптаційний шок: інша мова, нові обставини, нові люди... Далі звикають. Природно, що потроху слабне їхній зв'язок із батьківщиною. Після закінчення студій і повернення в Україну вони переживають черговий емоційний удар: там на них ніхто не чекає. Доводиться самотужки пробивати дорогу. Я тішуся за тих, хто зміг собі дати раду! А назагал усе, як в інших державах: одні повертаються, другі залишаються, одні намагаються зберегти свою ідентичність, другі асимілюються.

Діяльність греко-католицького священика Стефана Батруха певною мірою компенсує те, що в Польщі немає Українського інституту культури. Основна «спеціалізація» настоятеля храму Різдва Пресвятої Богородиці в Любліні — польсько-українські відносини. (До речі, одна з перших книжок із «Бібліотеки газети «День» «Війни і мир, або Українці — поляки: брати/вороги, сусіди...», як зрозуміло з назви, присвячена саме цій тематиці). Так, у 2004 році отче заснував Фундацію духовної культури пограниччя. Її мета — зберегти культурну спадщину прикордоння й подолання негативних наслідків історичних поділів, що на практиці означає проведення наукових досліджень, реставрацію архітектурних пам'яток, упорядкування прикордонних територій, організацію спільних зустрічей-дискусій, молодіжних таборів, богослужінь... Перераховані події особливо важливі ще й тому, що вони не офіційна реалізація угод про співробітництво між двома державами, а людські ініціативи. Що називається, від серця до серця.

Кульмінацією «діянь» отця Стефана Батруха можна назвати документальний фільм «Невгідний» про Андрея Шептицького. Точніше, про те, чому митрополит досі не проголошений блаженним, коли процес беатифікації триває вже сім десятиліть... (Стрічка демонструвалася на польському телебаченні і в деяких українських кінотеатрах.) Також витягнення на світ Божий блаженного Омеляна Ковча — в'язня Майданеку. Власне, у концтаборі встановлено обеліск із пам'ятною дошкою цьому душпастирю УГКЦ, який рятував людей під час Другої світової війни. Його іменем названа одна з вулиць Любліна.

Наша розмова з отцем Стефаном Батрухом відбувається напередодні Європейських днів добросусідства, що організують восьмий рік поспіль. Їхня програма традиційно охоплює зустрічі на кордоні разом з його відкриттям у місці, де до того контролюно-пропускного пункту не було, майстер-класи, ярмарок, виступи музикантів з обох країн...

— Ви безпосередньо причетні до створення документального фільму Гжегожа Лінковського «Невгідний» про Андрея Шептицького (сиділи в архівах, їздили світами й зустрічалися з тими, кого глава УГКЦ урятував від нацистів під час Другої світової війни...). У Ватикані процес беатифікації митрополита триває сім десятиліть. Два рази він переривався через втручання польських ієрархів римо-католицької церкви. Хоч відомо, що Папа Іван Павло II прагнув чимшивидше успішно завершити цю процедуру. Скажіть, то кому ж невігідний митрополит?

— Андрей Шептицький був непересічною людиною. Високоосвічений. Велетень духа. Аристократ.

Його виховували в поважній польській родині, де читали літературу різних народів, розмовляли між собою французькою, вільно володіли кількома мовами і загалом були відкриті до інших європейських культур. У певний момент він вирішив захищати гідність і права українців, яким було відмовлено в праві мати незалежну державу. Очевидно, це не подобалося всім, у чийх руках була влада: санаційним ідеологам, советам, нацистам... Крім того, Шептицький критично висловлювався щодо комунізму як системи управління, вважаючи її неперспективною. Переживав шок і від діянь фашистів, адже мав розуміння німецької культури з творів Гете та інших мислителів. Так і став людиною, яка все своє життя йшла проти течії.

Понині митрополит залишається контроверсійним. Його не можуть сприймати спокійно радикальні націоналістичні польські кола, сучасні пострадянські політики, західний світ не вповні розуміє цього предстоятеля УГКЦ. А скільки виходило літератури, аби дискредитувати слугу Божого Андрея! Та з того бруду він починає виходити в зовсім іншій перспективі: його сила — в тих цінностях, яким служив.

Треба сказати, що й українці не можуть осягнути значимість постаті Шептицького. Ми намагаємося втягувати його в якісь наші маленькі візії України. Деякі хочуть зробити з нього українського націоналіста, а деякі — фанатичного католика. Але його образ не поміщається в рамки. Бо був людиною відкритою, екуменічною, українцем, який може багато дати, зрозуміло, для української культури і духовнос-

ті, а також для цілого світу. До речі, Омелян Ковч — митрополитів учень. Діяння цього блаженного — віддзеркалення мислення Шептицького на практиці.

— *Говорять, що за часів Папи Івана Павла II, який був особливо прихильний до українців, були підготовлені документи про надання УГКЦ патріархату. Чому справу не доведено до кінця? Вам щось відомо про це?*

— Не маю доказів, що так було. Але мені здається, що ця справа — теж великою мірою виклик. Невдовзі після свого повернення з Сибіру до Ватикану Йосип Сліпий заговорив про патріархат. Деякі ієрархи його підтримали, приблизно така ж кількість виступила проти. Отже, до патріархату треба було дозріти. Сьогодні маємо нові реалії. Уже всередині самої церкви відчувається, що всі її структури рухаються в цьому напрямку. Але, очевидно, треба усвідомлювати, що на цьому шляху чекають нові випробування. Наприклад, ми зазнали кривди з боку представників інших конфесій. Перед нами стоїть вибір: далі жити тими образами чи, пробачивши, знайти в собі сили до діалогу й співпраці. Це якраз і є виявом зрілості. З того, зокрема, і буде зрозуміло, що глава і синод єпископів мають чітке бачення своєї церкви і що та церква є патріаршою. А всі політичні й суспільні визнання стануть доповненням, а не головною ціллю.

— *Отче, що, на вашу думку, заважає українцям, аби європейці нас сприйняли як своїх, як, наприклад, поляків? Принаймні з тієї частини, яка найдовше була під Російською імперією, а потім — радянським поневоленням. Навіть деякі тутешні письменники говорили нісенітницю, мовляв, давайте, від'єднаємо захід України, що завжди був в Європі...*

— Потрібен час. Мусить бути проведена серйозна робота з суспільством, яке через історичні обставини, а в новітні часи — через політичну кон'юнктуру є неоднорідним. Очевидно, не треба забувати про зовнішню роботу. До речі, для мене запереченням того, що, мовляв, Україна не європейська країна, є, зокрема, брати Клички. У 90-х їхній шлях до успіху проходив через Польщу, де ті починали наполегливо тренуватися. Показово, що досягнувши таких висот, вони не покинули Україну. Гадаю, українцям варто об'єднуватися навколо подібних успішних проєктів, допоки до влади прийде нова генерація політиків. Здається, це найефективніший спосіб скласти про себе добре враження перед близькими й далекими країнами-сусідами. Знаєте, це як в Євангелії: Царство Небесне зусиллями береться.

— *Багато експертів говорять про те, що з головуванням Польщі в Раді Європи перспективи України щодо ЄС стануть реальнішими. А це тому, щоб Україну скеровувати на Захід і не давати робити кроки в бік Росії...*

— У Польщі є численні осередки, які симпатизують Україні. У рамках договору між УРСР та ПНР по Другій світовій війні відбулися переселення. Так, з України до Польщі переїхало близько півмільйона поляків. Очевидно, для них це була травма: там залишилися родичі, друзі. Її змінив біль. Однак за який час біль змінило відчуття того, що ми близькі. Не тільки як слов'янські народи, але як народи, яких багато що пов'язує. Думаю, чимало політиків і відомих діячів культури мають сильний емоційний зв'язок з Україною. Я впевнений, що цей сентимент також матиме політичні наслідки.

— *Отче Стефано, як і де цьогогоріч відбуватимуться Європейські дні добросусідства?*

— Цьогоріч вони відбуватимуться в різних місцях, де на щодень немає перетину кордону. Так, 3–7 серпня — в Адамчуках/Збереж, знак 1055, Шацький район на Волині. Там тече Буг. Здавалося б, ну як робити тимчасовий перехід на ріці?.. З'ясувалося, що можна побудувати понтонний міст і що його будівництво не потребує великих коштів. З 13–24 серпня — друга зустріч — у Кречові/Крилові, знак 835, Іваничівський район, теж на Волині. Наступна — 27–28 серпня в Стайці/Корчмині, знак 702, Сокальський район на Львівщині. Ще наступна — 3–4 вересня в Нижанковичах/Малковичах, знак 480, Старосамбірський район на Львівщині. Біля знаку 773 створено ленд-арт у вигляді двох риб, які перетинають лінію кордону, показуючи, що вона лише символічно розділяє держави. Буде багато інших імпрез упродовж цілого місяця поблизу кордону. У програмі: виступи гуртів, дебати про потребу співпраці, урочисте вручення нагород поєднання, екуменічні молитви за добре сусідство, транскордонні ярмарки, виставки регіонального мистецтва, зустрічі представників неурядових організацій, влади та місцевого самоврядування. Одним словом, Європейські дні добросусідства розвиваються. Це вже бажання місцевої влади та мешканців з обох боків. Переконали, що завдяки цьому проєкту постануть нові перетини кордону і загалом він стане більш приязним, а оформлення документів відбуватиметься миттєво. Минулорічні заходи показали, що митні служби здатні пропускатися до десяти тисяч людей щодня. Тобто оформлення документів тривало приблизно 30 секунд. Виникає питання, чому щодня такі довгезалізні черги? Отже, треба всім ефективно попрацювати, щоб і полякам, і українцям було комфортно перетинати кордон. Бо ця неприваблива атмосфера на кордоні з Євросоюзом, яка є сьогодні, береться з нашої бездіяльності, тому треба змінювати свідомість.

Надія Тисячна, «День», Оксана Климончук (за www.ugcc.org.ua)

Щоб 1000-річчя Софії Київської не стало святом лише однієї конфесії

Предстоятель Української Греко-Католицької Церкви Патріарх Святослав (Шевчук) звернувся до прем'єр-міністра України Миколи Азарова з проханням включити до заходів з відзначення 1000-річчя Софійського собору Божественну Літургію за участю духовенства і вірних УГКЦ.

Про це йдеться в листі Блаженнішого Святослава до прем'єр-міністра М. Азарова і першого заступника міністра регіонального розвитку та будівництва України, голови організаційного комітету з підготовки та відзначення 1000-річчя заснування Софійського собору Миколи Сороки.

У листі зазначається, що Єпископат УГКЦ стурбований, щоб святкування 1000-річчя цього собору не було «однобічним, на користь однієї конфесії».

«Адже всі традиційні конфесії, які проростають з цього єдиного кореня нашої Київської християнської традиції, мають рівне право та обов'язок брати участь у запланованих урочистостях», — підкреслюється у листі.

У зверненні до М.Азарова також наголошується, що для всіх вірних УГКЦ, однієї з чотирьох традиційних українських Церков — спадкоємців Володимирового хрещення — це особливе святкування, адже Софійський собор є уособленням спільного християнського коріння українського народу. Про це повідомляє УНІАН. (арі)

Блаженніший Святослав Шевчук.

Патріарх Святослав хоче розповісти Президенту Януковичу правду про УГКЦ

Глава УГКЦ Блаженніший Святослав досі не отримував офіційного запрошення чи навіть готовності Президента України зустрітися з ним, хоча сам уже висловив таку готовність. Під час зустрічі Блаженніший Святослав хотів би розповісти Президенту правду про УГКЦ і обговорити те, як не дати розколоту Україну.

«Для мене дуже важливо просто розповісти Президенту правду. Правду про те, ким ми є. Бо дуже часто, коли немає прямого контакту, інформацію про нас подаємо не ми. І тоді вона є завжди неповна, викривлена, можливо, навмисне зманіпульована. Отож ми намагатимемося представити йому правду про те, які ми є, якою є наша Церква і які є наші завдання», — повідомив Глава УГКЦ Блаженніший Святослав в інтерв'ю ZAXID.NET.

«Також я думаю, що дуже важливо тепер для всіх нас, якщо буде можливість говорити про це з Президентом, прикласти максимум зусиль зі всіх сторін для того, щоб не дати розколоту Україну. Ми бачимо, що тепер є дуже багато спроб такого протиставлення. Шукається найменша можливість, щоб якимось людей між собою розділити. І це навіть чути

з уст членів уряду: про те, що у нас є дві національні пам'яті, два етноси і навіть два народи. І тому я думаю, що це є дуже важлива річ і водночас завдання для української влади, зокрема президента, вести наш народ до консолідації і єдності. Думаю, що не тільки наша Церква, але й всі релігійні організації і Церкви можуть допомогти президенту будувати суспільний мир і розвивати єдину незалежну українську державу», — додав він.

Також Святослав Шевчук наголосив, що якщо така зустріч буде підготовлятися, ця інформація буде подано до загального відома: «Наші вірні будуть про це знати. І після такої зустрічі я обов'язково поінформую нашу Церкву про саму зустріч, про те, що йшлося на цій зустрічі і, можливо, які можуть бути її наслідки». (арі)

На Львівщині посвятили пам'ятник братам Шептицьким

29 липня відбулося урочисте відкриття та освячення першого в Україні пам'ятника братам Шептицьким — митрополиту Андрею та блаженному Климентію — у їх родинному селі Прилбичі Яворівського району біля новозбудованого храму Пресвятої Богородиці УГКЦ. Відкриття пам'ятника приурочене річниці з дня народження митрополита Андрея.

Спершу відбулася Архиєрейська Божественна Літургія, яку очолив Владика Ігор (Возняк), Архієпископ Львівський, та близько ста священнослужителів УГКЦ. Далі відбулося освячення пам'ятника, після чого до слова були запрошені представники Церкви та влади. Крім того, було урочисто нагороджено грамотою мецената спорудження пам'ятника — народного депутата України Петра Писарчука, а також нагороджено по-

дякою скульптора цієї найвеличнішої споруди Василя Гоголя.

Як розповів журналістам В. Гоголь, ідея створення такого пам'ятника виникла понад 10 років тому, але спершу планувалося зобразити лише постать митрополита Андрея. Згодом, після того, як його брата Климентія оголосили блаженным, вирішили зобразити одночасно обох братів.

(Закінчення на 11 сторінці)

«Мала Сарепта» в Циганку

22 червня до церкви в Циганку прибуло біля 350 дітей з деканату ельблонського і ольштинського.

Діти прибули зі своїми опікунами на «Малу Сарепту», щоб в цей вихідний, червневий день помолитись, відпочати та віддихнути морським повітрям. Свою зустріч діти почали Божественною Літургією, яку очолив і проповідував о. І. Мар'як у співслужінні отців, Р. Стороняка та Б. Кішко. Тайною Pokаяння послужили о. митрат А. Сорока та о. Б. Ситчик. Після Літургії дітей поділено на групи і почалися ігри та забави під проводом сестер монахинь, катехиток та опікунів.

Дуже низкий поклін належить с. Магдаліні ЧСВВ та о. А. Сороці за зусилля які вложили в приготування цієї зустрічі. Ве-

ликий вклад в підготовку та ведення «Молоді Сарепти» вложили вірні парохії Циганок, що приготували площу та зайнялись технічним підготування та задбали про харчування. Парафіяни Циганка спекли також тіста для всіх учасників.

Коли діти пообідали всі переїхали до Янтару, щоб там віддихати та бавитись над морем. Коли повернулись до Циганки на прицерковній площі було вже розпалене вогнище де можна було спечи ковбасу. Десертом було морозиво. Після інтенсивно проведеного дня діти, хоча втомлені, з усмішкою розїжджались думаючи вже про чергову «Малу Сарепту».

о. Роман Стороняк

«Малу Сарепту» у Циганку відвідує понад 300 дітей.

Катедральний празник у Перемишлі

В день Різдва Івана Хрестителя 7 липня в Перемишлі відбулися святкування храмового празника Архікатедрального Собору та іменин Високопреосвященного Митрополита Перемисько-Варшавського Івана Мартиняка.

Торжества розпочала врочиста Свята Літургія, яку служив Перемиський Митрополит Кир Іван Мартиняк, Єпископ Вроцлавсько-Гданської єпархії Володимир Ющак та Єпископ Кoadютор Самбірсько-Дрогобицької Єпархії Кир Ярослав Приріз. Святу Літургію співслужили: параох Собору отець митрат Євген Попович та священники Перемисько-Варшавської Архієпархії а також священники з України. Проповідь з нагоди празника в честь славного пророка і Хрестителя Івана Предтечі виголосив владика Ярослав Приріз єпископ — коадютор Самбірсько-Дрогобицької Єпархії, який говорив про пророка — Івана Предтечу а також навязав про спільну історію двох сусідніх єпархій

Перемиської і Самбірсько-Дрогобицької. Владика Ярослав також склав Перемиському Митрополиту побажання з нагоди Його ім'янин. Святу Літургію співав катедральний хор під диригуванням Ярослава Вуйціка.

Після Божественної Літургії в Соборі усі вийшли процесійно на прицерковну площу де відбулося водосвяття. Опісля пролунали палкі слова привітання для Митрополита Івана. З побажаннями звернувся Владика Вроцлавсько-Гданський Володимир Ющак, парафіяни перемиського Собору, діти, молодь та старші. Численно прибули представники суспільних організацій, які гарячо вітали Митрополита з днем ангела

о. Б. Степан

«Благословення Господнє на вас».

Митрополита вітають і старші, і діти.

Хочуть відновити розстріляний храм

Львівська облрада звернулася до Міністерства оборони України з проханням про надання дозволу на проведення комплексу робіт, пов'язаних із збереженням уцілілої частини церкви Святого Архистратига Михаїла на місці колишнього села Велика Вишенька на території Яворівського військового полігону, повідомляє ZIK.

«За» це звернення проголосували 79 депутатів на сесії 14 липня. У зверненні, зокрема, сказано:

«У Яворівському районі Львівської області є найбільший у всій Європі військовий полігон площею 36 153 гектари, тепер — Міжнародний центр миротворчості та безпеки.

Військовий об'єкт створювався в 40-х роках минулого століття на теренах сучасних

Яворівського та Жовківського районів. Місцевого населення тоді ніхто не пошкодував: 170 населених пунктів (сіл та хуторів) було знищено і навечно стерто з радянських карт. 40 тисяч житлових і господарських будинків конфісковано. 125 тисяч жителів примусово переселено в інші регіони України або Сибір. Із часом люди пішки почали повертатися до рідних, цілком зруйнованих осель, копати землянки, відбудовуватися. Але в 1950-му прийшла друга хвиля депортації.

Принагідно слід зазначити, що потерпілі переселенці неодноразово зверталися до Президента України ще в перші роки незалежності з проханням надати виселеним статус депортованих та виплатити компенсацію за втрачене майно. Президенти змінюються, а заяви селян так і залишаються без відповіді.

За час дії полігону розстріляно 16 церков, два костели, 18 цвинтарів. Дотепер уціліла,

якщо так можна сказати, лише одна — напівзруйнована багаторазовими артобстрілами церква святого Архистратига Михаїла на місці колишнього села Велика Вишенька. На стінах цієї пам'ятки сакральної архітектури першої третини ХХ століття — сліди від куль. По них можна вивчати історію вітчизняної зброї, адже впродовж десятиліть церква була мішенню для стрільби з танків. Тепер біля руїни церкви відбуваються молитовні акції з нагоди кожної річниці вандалізму, геноциду, репресій і примусового виселення українців.

До Львівської обласної ради надходять численні звернення громадян, органів місцевого самоврядування, громадських і релігійних організацій області щодо збереження уцілілої частини зруйнованого храму як унікального пам'ятника примусово виселеним кривим. Окрім того, створено ініціативну групу, яка домагається

дозволу на реставрацію храму, будівництво каплиці та облаштування плебанії, а також спорудження пам'ятного монумента жертвам сталінських репресій. Сьогодні за кошти і силами мецената ЗАТ «ІРОКС» виготовлено скульптуру Божої Матері Оранти (автор скульптури — Савко Ю. Ф.).

З метою належного вшанування пам'яті депортованих місцевих жителів депутатський корпус найвищого представницького органу Львівської області клопоче перед Міністерством оборони України про надання дозволу на проведення комплексу робіт із збереження уцілілої частини та відбудови церкви святого Архистратига Михаїла в колишньому селі Велика Вишенька.

Просимо розглянути звернення та проінформувати Львівську обласну раду по суті розгляду в установленний чинним законодавством термін».

Церковні споруди у Перемиській Єпархії після 1947 р.

Українські церкви на території південно-східної Польщі після 1947 р. опинилися в дуже критичній ситуації. Розпочалася широкого закрою руйнація церковних споруд — часто кількасотлітніх заповідників. Ширилося безкарне грабування церковного майна: старих пам'яткових ікон, іконостасів, різноманітного дорожнього церковного оснащення.

У тогочасному рясівському воевідстві докрано найбільших знищень, зруйновано сотні церков-шедеврів світового значення церковної архітектури. Антиукраїнські елементи всякими способами страшного вандалізму старалися затерти сліди українського етносу на згадуваній вище території.

У 1957 р. на сторінках «Ochrony Zabytków»¹ появилася стаття в справі охорони церковної архітектури в рясівському воевідстві. Це був у тому часі єдиний і перший голос польського історика мистецтва Ришарда Бриковського, який сигналізував про тогочасний стан знищень церковних об'єктів в Польщі. Автора статті нуртувала проблема охорони церковної архітектури. Він підкреслював трагізм цього питання.

Складну ситуацію церковної архітектури дбайливо берегла польська комуністична влада перед широкими кругами суспільства, затаювала вона злодіяння своєї політики; лицемірно стверджувала, що церковна безвартісна архітектура нікому не є потрібна.

Не цікавилось також охороною та збереженням церковних заповідників професіональне середовище, якому було байдуже те все, що діється з церквами. На допомогу поспішили лише поодинокі ентузіясти, яких хвилював нищівний процес спадщини архітектурного багатства минушини.

Самовладці Рясівщини напротязі кількадесятилітньої своєї діяльності, позбавлені всяких принципів етики, заподіяли неоціненої досі шкоди, не лише українській, але й світовій культурі.

Спричинилися знищенню кількасотлітнього осягнення церковного архітектурного мистецтва. Профанація Божих храмів набирала щораз більшої бруталності; церковні заповідники на території польської держави не заслуговували на поняття «пам'ятки архітектури».

Одиниці в консерваторських службах у секторі охорони церковної архітектурної спадщини, яким не була байдужою доля церковних заповідників, стикалися зі щораз більшими труднощами, зустрічали щораз більші перешкоди. Невблаганний час працював на шкоду церковним заповідникам.

Деяко менше знищень було в краківському воевідстві, в границях якого знаходилася Західна Лемківщина. У Кракові знайшлося більше розсудливих політичних і державних діячів, у котрих далеко менший був тиск на масове безжалісне нищення церковних пам'яток архітектурних шедеврів. У Західній Лемківщині розібрано й спалено близько 50 церков. У Новій Всі спалено церкву в 1975 р., церква згоріла до тла разом з усім церковним оснащенням.

Українська церква на етнічних українських землях у Польщі зазнала великих, незлічених втрат, розмір яких і досі не встановлений. Нечуваним у світі насильством і скандальною депортацією українського населення з прадідівських рідних земель і грабунком їхнього майна; масовими арештами української інтелігенції, греко-католицького духовенства та тисячів селян закінчено ліквідацію українського етосу, української церкви.

Міжетнічні та міжкультурні аспекти збереження української церковної архітектури на згадуваній вище території не давали най-

1. Brykowski R. — „W sprawie architektury cerkiewnej województwa rzeszowskiego”, w: „Ochrona zabytków”. Nr 2, 1957, str. 99–112.

меншої надії на їхню охорону. Опущені церковні будівлі були приречені на неунікнену, примусову «смерть».

Юридичний статус опущених церков регулював урядовий закон з дня 6 травня 1945 року «O majątkach opuszczonych i porzuconych». Цей закон відносився лише до Греко-Католицької Церкви, йому не підлягав Римо-Католицький Костел. Ухвалою Ради Міністрів від дня 12 вересня 1945 р. скасовано «Конкордат» (угоду) польської держави з Апостольською столицею, який діяв від 23 квітня 1925 р. Такий політичний підхід польської державної влади перекреслював діяльність українського греко-католицького церковного обряду. Заказана українська Греко-Католицька Церква на території Польщі офіційно перестала існувати.

Декретом від 25 вересня 1947 р. і від 28 вересня 1949 р. польська держава переймає у свою власність залишене українцями їхнє майно, в тому числі й церковне. В багатьох випадках церковні об'єкти віддавали католицькій польській костельній адміністрації на їхні потреби. Не зустрічалось випадків, щоб єпископська курія перейняла хоч одну заповідну церкву з метою її охорони. Церкви, з яких користали польські колоністи, перелицьовано на костели, затрачували вони в більшості випадків свій первісний вигляд. Знищувано іконостаси, ікони, декораційні елементи, оздобу інтер'єру церкви та інші речі церковного оснащення.

З початком 50-их років розпочато планову акцію масового нищення церков, каплиць, дзвіниць та всього цього, що мало який-небудь зв'язок з українською культурою. Державна адміністрація продавала польським колоністам церкви за смішно невелику ціну — прямо віддавали даром на господарські потреби: будову будинків, хат, стаєн, хлівів тощо й на опал, але з одною основною умовою, що церкви будуть негайно розібрані. Найбільш ефективним нищенням церковних споруд були заплановані акції з боку громадських організацій, яким повністю сприяла державна влада, котра не тільки дозволяла, але й заохочувала до руйнування церковних храмів. Високопоставлені урядовці ширили пропаганду, що це все є тільки залишеним пересудом і забобоном загальної темноти минушини.

Trudno dziś jednoznacznie osądzić, ile partyjnego działania, ciemnoty oraz kto tu był bardziej „ciemnotą” ogarnięty: „zachęcający i przyzwalający na niszczenie świątyń, partyjny towarzysz „na urzędzie” oraz wykonawca jego poleceń dyrektor PGR, czy góral „spod samiuśkich Tater”, który w opuszczonych świątyniach trzymał swoje trzody, a okna rozbawione szyb osłaniał piętnasto- i szesnastowiecznymi ikonami”.²

Здавалося що в масі такої-сякої політичної відміни після 1956 року припиниться й руйнівна акція церковних храмів, однак так не сталося. Ось, що таке пише про це Е. Завалень: „w ramach partyjnych i społecznych czynów” (m. in. rozebrano kompleks cerkiewno-odpustowy w Paclawiu (Пацлавська Кальварія), cerkwie parafialne w Radymuce, Stubnie, filialną w Nakle itd.). Do 1996 r. na terenie obecnego województwa przemyskiego w

2. Praca zbiorowa: „Losy cerkwi w Polsce po 1947 roku”, Rzeszów, 1997 r., R. Brykowski, „W sprawie architektury cerkiewnej województwa Rzeszowskiego po 33 latach”, str. 149.

Невживаний храм у Старому Дикові.

Залишки іконостасу у зруйнованій церкві у Бабицях.

Напіврозвалена церква у Цевкові.

ten sposób zniszczono 120 z 250 przedwojennych cerkwi”.³

Число 120 знищених церков, може бути, що було занижене; автор згаданої вище цитати не був спроможний віднайти докладні дані, тим більше, що на місці давніх зруйнованих церков стояли вже костели. Згадати лише, що о околиці Радимна в списках книжки: „Losy cerkwi w Polsce” поминуті знищені церкви: в Сосниці, Заболоттю, Глиниціях, Волі Глиницькій, дві церкви — стару дерев'яну й мову муровану (1937–39), ще не закінчену в Мімовичах, а що сказати про церкви приграничних околиць Бойківщини, де й по церквах і по багатьох селах навіть сліду не осталося, на їхньому місці сьогодні шумить ліс.

Зачароване коло аспекту „охорони та збереження” церковної архітектури тривало далі і в часі початку політичних переми. В 1988 р. латинська парафія з Ришкової Волі, ніби-то з метою капітального ремонту, розпочала розбирати заповідну дерев'яну церкву (побудовану 1734 р.) в Сорівці на Ярославщині, при цілковитій байдужості, — «...jeśli nie cichym przyzwoleniu

Wojewódzkiego Konserwatora Marka Gosztyły».⁴

Церкву (1630) в Крутелю Великому (Перемишль) розбирали з перервами від 1989 р. до 1997 р.; знову тут появляється консерватор з Рясшева — Марек Гоштіла.

„Cerkiew pw. Wniebowstąpienia Pańskiego w Kruhlu Wielkim, której historie, opowiemy, miała szansę nie podzielić smutnego losu wielu innych zabytków. Niestety, mimo zaangażowania znacznych środków, uległa zniszczeniu”.⁵

На території Польщі залишилось з Перемиської Єпархії 31 деканатів, з яких 7: Добромільський, Нажанківський, Медицький, Краковецький, Равський, Угнівський і Белзький були розмежовані державним кордоном.

У деканах на території Польщі у 1945 р. було: у добромільському — 18 церков, знищено 15; бірчанському з 27-ох зруйновано 17; нижанківському знищено 13, оціліло 5; перемиському — 31, зруйновано 18; з 15-ти церков в медицькому (Закінчення на 12 сторінці)

4. „Losy cerkwi w Polsce po 1947 roku”, Rzeszów, 1997 r., R. Brykowski, „W sprawie architektury cerkiewnej województwa Rzeszowskiego po 33 latach”, str. 155.

5. Тамже, J. Giemza, „Historia jednej cerkwi...”, str. 179.

3. Тамже, Е. Завалень, „Z problematyki ochrony zabytków architektury cerkiewnej w przemyskiem po roku 1947, str. 271.

Українці відкинули науки Івана Павла II?

23 червня 2001 року вперше у новітній історії нога Папи римського ступала на українську землю. Вранці того дня в Україну з чотириденним візитом прибув святіший отець Іван Павло II. Ця подія мала і релігійно-молитовний, і національний і політично-дипломатичний вимір. Колишній міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко сказав, що це була перша у незалежній Україні подія зовнішньополітичного плану, яка відбулася не тільки без дозволу Москви, а й супереч її волі.

Коло дивитися світськими очима на цю подію, то у ній провідним було гаряче прохання Папи Івана Павла II до українців любити свою землю, свою релігію та свою мову. Тут годиться згадати, що у дні історичного візиту понад сто країн світу спостерігали за візитом понтифіка в Україну. Слово Україна звучало в усіх провідних медіа, а світ був подивований теплою і любов'ю, з якою українці зустріли Івана Павла II.

І хоч досить часто про ці папські заповіді українцям душпастирі нагадують вірним у церквах, проте вони загалом суспільства не були почуті. Замість любові до рідної землі, одними з виразів якої є відповідальність за долю рідного краю, багато хто потрапив під згубний вплив емоцій, спричинившись до захоплення влади в Україні російськими ревізіоністами. Вони як відомо, взяли непохитний курс на підтримку в Україні російської православної церкви в усіх її видозмінах. Тому й не дивно, що відзначення 10-ти річчя візиту в Україну Папи Івана Павла II, відбувалося лише на церковному та громадському рівні. Правда, влада, щоб ще більше не ганьбити себе в очах Європи, дозволила на використання приміщення Українського дому (він є в урядовому підпорядкуванні) для проведення окремих заходів, пов'язаних з увіковіченням пам'яті про папський візит.

І хоч перші заходи почалися проводитися ще у травні, у день беатифікації понтифіка, пороте центральне відзначення (бо за участю глави УГКЦ, владика Святослава Шевчука) 10-ти річчя візиту відбулися 26 червня 2011 року у Львові на Сихові у храмі Різдва Пресвятої Богородиці, де рівно 10 років раніше, під проливними дощем, відбулося історична зустріч Папи Івана Павла II з молоддю.

З проводу літургії на Сихові у пресі вже виникла деяка полеміка. Називається різна кількість її учасників — від 10 до 40 тисяч. Проте у народних коментарях ці цифри називаються провокаційно неправдивими. Нині на Сихові мешкає приблизно 120 тисяч осіб. Враховуючи, що площа перед храмом, яка має 4 гектари, була вщент забитою людьми, то вшанувати пам'ять Папи (і побачити нового главу УГКЦ) зійшлося значно більше, ніж 40 тисяч осіб. Очевидці доводять, що на одному квадратному метрі стояла не одна особа, а щонайменше 4, що дає цифру більше 100 тисяч учасників.

І хоч часто нині згадують папський жарт (подаю у перекладі з польської мови) йде дощ, то ж ростимуть діти, я хотів би навести інші його, адресовані молоді, слова, які нині, після 10 років від візиту, не менше актуальні, ніж тоді, коли вони були сказані: «Дорога молоді, ваш народ переживає важкий і складний перехід від тоталітарного режиму, що пригнічував його протягом стількох років, до нарешті вільного й демократичного суспільства. Свобода, однак, вимагає сильного, відповідального й зрілого сумління. Свобода вимоглива, і в певний спосіб, коштує більше, ніж неволя».

Проте слова ці про відповідальність та зріле сумління відійшли на другий план, перед намаганням увіковічити візит у назвах вулиць і площі, у піснях, мистецьких образах і навіть у футбольних турнірах присвячених

пам'яті Папи. Для мене особисто, ці останні форми увіковічення пам'яті є дивними і поверховими, так само порожніми, як і м'яч.

І не тільки у цьому плані багато-що мені незрозуміле. Глава УГКЦ Блаженніший Святослав твердив, що справжня свобода, про яку 10 років тому говорив з молоддю Папа Іван Павло II, є тоді, коли ми наближаємось до Бога. Вся Україна не оди раз пересвідчувалося, як кожного свята Янукович, разом з Азаровим і Литвином разом з їхніми свитами, кладуть у Києво-Печерській лаврі на себе хрест («наближаючись» такими чином до Бога), і в той же час в Україні український журналіст, український підприємець, український робітник стають практично нікому не потрібними. Свобода українця бути непохитним на українській землі є мені неприйнятною, якими б високими словами про Богоугодне мучеництво мені не пробували пояснювати нинішні процеси.

Коли політик, який з сумнівною репутацією, каже що порятунок нації у першу чергу у молитві, то це звучить як святотатство. Це свідчення, що наук, з якими 10 років тому Папа Іван Павло II приїжджав до українців, більшість з них або не зрозуміли, або взагалі відкинули. Чому? Які наслідки ця легковажність матиме в долі України? Я та мої близькі сподівалися, що спроба осмислити цю kwestію буде провідною у відзначенні 10-ти річчя візиту в Україну святішого отця Івана Павла II. Ми сподівалися, що нарешті буде спроба осмислити чому у нації, а точніше у деяких її провідників, на етапі відповідального переходу сумління виявилось безвідповідальним і незрілим.

Папа говорячи про потребу сильного, відповідального й зрілого сумління для здобуття вимогливої свободи, яка у певний спосіб коштує більше, ніж неволя, не мав на увазі якусь абстрактну свободу, а реальну — солідарніший та справедливійший світ. І хоч багато молодих людей, які в 2001 році слухали ці слова, нині є політиками, чиновниками чи й навіть духовними провідниками, український світ, не став ані солідарнішим ані справедливійшим. А навпаки — став він більш жорстоким, більш безпощадним. Зрештою це не лише проблема українського світу. Навіть на батьківщині Папи — у Польщі, для якої він в 1979 році просив у Всевишнього духу оновлення, нині панує дух цинізму та деградації, є помітним відхід від Церкви.

Отже, заклик Папи, про який нагадав присутній Львові архієпископ Микола Етерович (у час візиту в Україну Апостольський Нунцій, а нині високий ватиканський чиновник — Генеральний Секретар Синоду Єпископів Католицької Церкви), що весь людський рід покликаний до святості, в Україні ще не був почутий та осмислений. Постійне повторювання, що за час більшовизму Україна була перетворена у духовну пустелю не є ніяким оправданням. Маємо тут справу з жорстокими наступом не лише на українську, а й на всю християнську, цивілізацію глобалізму з притаманною йому безпощадністю.

Звичайно, що протиставити цьому можна було б лише українську єдність. Проте її немає не лише серед політиків, а й у церквах. І це, виявляється, складні питання, в основі

яких є суб'єктивний чинник, проте й святкування 10-ти річчя приїзду в Україну Папи Івана Павла II не стало ґрунтом для пошуку шляхів їх розв'язання. Навпаки — виникали нові порозуміння.

Однією з особливостей львівського відзначення 10-річчя візиту в Україну папи було те, що у ньому не взяла участі Римо-Католицька Церква. Хоч спочатку повідомлялося, що Українська Греко-Католицька Церква та Римо-Католицька Церква в Україні святкуватимуть разом. Мала бути спільна літургія та зустріч у церкві Різдва Пресвятої Богородиці на Сихові. Проте, як згодом, заявив львівський римо-католицький митрополит Мечислав Мокшицький, без погодження з римо-католиками було внесено зміни у програму святкувань. Чи це дійсна причина відмови, чи може тут маємо справу з ситуацією про яку, народна мудрість каже: хто не хоче працювати шукає причини, а хто хоче — шукає засоби?

Можливо комусь, хто звик ходити до храму в центрі, не захотілося їхати на окраїну? Хоч нині 120 тисячний Сихів з його, як кажуть у народі, папською церквою (своєрідне місто у місті) — вже не окраїна, а, по суті, паралельний центр міста. Тим паче, що основні заходи римо-католиків — внесення до римо-католицького кафедрального собору мощей (пучок волосся) Папи Івана Павла II відбулися в суботу 25 червня. Крім цього, до святкування десятиліття приїзду в Україну Івана Павла II виставлені для огляду частина ряси та пасторська палиця Папи.

Для мене особисто відмова римо-католиків від спільної з греко-католиками літургії є тривожним моментом. Чи не йде вона з одного ряду, що й недавнє бачення президентом Польщі Коморовським демократії в Україні?

Окрім церковних святкувань до 10-ти річчя візиту у Львові була низка світських заходів. На площі Ринок у Львові встановили експозицію, яка розповідала не лише про візит Папи в Україну, а й про спілкування Івана Павла II з українськими греко-католиками за роки його понтифікату. А це зустрічі та розмови з патріархом Йосипом Сліпим, греко-католицьким єпископатом, українською діаспорою США, Канади, Аргентини. Процитовані слова Івана Павла II про УГКЦ років підпілля, зокрема свідчення про переслідування Церкви. А на площі перед оперним театром у рамках тижня вуличного кіно транслювався підготовлений римо-католицьким медіа-центром та італійським телебаченням документальний фільм — «Іван Павло II — Папа усіх». Це й же центр підготував інший документальний фільм. «Україна поцілована Папою. 10 років від візиту Йоана Павла II». За неофіційною інформацією «5 канал» також готує двогодинний документальний фільм про історичний візит папи в Україну.

На відміну від Львова в Києві заходи на відзначення роковини віту Папи мали совою особливість. Були вони більш закритими. Від 24 па 26 червня 2011 року в київському римо-католицькому соборі св. Олександра, усі шість

нині зареєстрованих в Києві римо-католицьких парафій проводи 40-годинний молебень вдячності за приїзд Івана Павла II в Україну, з проханням про його заступництво й опіку над Україною.

25 червня у київському монастирі Отців Василян було освячено ікону Івана Павла II.

Від 16 по 24 червня в Києві в Українському домі тривала виставка «Папа, Україна, я». На виставці представлені унікальні знімки особистого фотографа Папи, зроблені ним на найзначніших подіях: візитах до різних країн, зустрічах з політиками, митцями, вірними... Серед експонатів, було крісло, з якого Блаженний Папа проповідував до українців. Тут можна було побачити і чашу, з якої причащався Блаженний Івана Павло II і клякальницю на якій він молився, і «вервицю від Папи».

На виставку завітали київський греко-католицький єпископ Владика Йосиф Мілян, який став її ініціатором і організатором, римо-католицький єпископ Станіслав Ширококорядюк та єпископ УПЦ КП владика Євстратій Зоря. Духовенство поділилося із присутніми своїми спогадами про Папу, значенням його візиту до України. Прийшли також діячі культури й мистецтва, і навіть ... політики.

Там було сказано, що в 2012 Львівській єпархії буде 800 років. Львівська єпархія вже запросила нинішнього понтифіка на цю подію. Проте для приїзду Папи необхідне запрошення президента, твердить владика РКЦ Станіслав Ширококорядюк, додаючи, що таке запрошення від Януковича є мало реальними.

24 червня в Українському домі у день закриття виставки відбулася дискусія «Візит Папи Римського Блаженного Івана Павла II в Україну: уроки для держави та суспільства», у якій взяли участь кардинал Блаженніший Любомир (Гузар), Генеральний секретар Синоду Єпископів Католицької Церкви Архієпископ Микола Етерович, відомі вчені, політики, громадські діячі. Проте широкого віддзеркалення у пресі ця дискусія поки що не мала.

Тому вище висловлені мною категоричні застереження, що в Україні науки, з якими приїздив до українців Іван Павло II ще не осмислені і на втілені у життя, не є безпідставними. Тим паче, що й вище згаданий владика Станіслав Ширококорядюк з приводу візиту папи в Україну сказав: «Сьогодні ми не слідуємо його науці і його заклику до зберігання заповідей».

У ході відзначення 10-річчя Папи в Україну було презентовано українське видання книги Джорджа Вайгеля «Свідок надії. Життєпис Папи Івана Павла II» та книгу особистого секретаря Івана Павла II — Архієпископа Мечислава Мокшицького: «Вікторки любив найбільше. Роздуми про життя і діяльність Івана Павла II». Ця книга, яка вже стала встигла стати бестселером в Італії, Франції та Польщі, тапер має й український переклад.

У Києві 25 червня планувалося ряд інших вуличних заходів до 10 десятиліття візиту Папи, проте злива унеможливила їх проведення.

Мирослав Левицький

Новий Катехизм УГКЦ

*Верховний Архієпископ Києво-Галицький
Високопреосвященним і Преосвященним Владикам, Всесвітлішим, всечеснішим та
преподобним отцям, преподобним ченцям і черницям, дорогим у Христі мирянам
Української Греко-Католицької Церкви.*

Дорогі брати і сестри!

Поручаємо Вам Катехизм Української Греко-Католицької Церкви, який є сповіданням і поясненням її віри в Триєдиного Бога — Отця, і Сина, і Святого Духа. Віра ця народилася в слуханні Христового Євангелія, яке вперше пролунало на землях Руси-України, згідно з переданням, ще в проповіді апостола Андрея Первозванного; ця Благовість продовжила звучати в місії святих слов'янських апостолів Кирила і Методія та утвердилася у Хрещенні Руси-України за рівноапостольного князя Володимира. Слово Євангелія знайшло відгук віри в серцях слухачів, і Христова Церква поширилась по всій Київській Русі. Нова християнська традиція, згодом названа київською, стала перлиною в скарбниці віри Вселенської Церкви. На цій традиції виростили численні покоління християн як української, так і інших культур.

Спираючись на традицію, цей Катехизм водночас відкритий на сучасність. Одним із найвагоміших «знаків сучасності» є те, що наша Церква присутня не лише в Україні, але й в численних країнах поза її межами. Це вимагає зміцнення духовних зв'язків між вірними нашої Церкви на підставі єдиної християнської спадщини. Глибше пізнання свого християнського коріння допоможе вірним віднайти власну ідентичність у сучасному світі з його викликами глобалізації та асиміляції, і водночас пізнати універсальну вартість нашої східної традиції. Сучасне становище УГКЦ і України і світі, запити вірних Церкви окреслюють мету цього Катехизму — допомогти вірним краще пізнати і глибше втілити у власне життя передану Отцями нашої Церкви -святителями, мучениками, іспо-відниками преподобними — Христову віру, плекати київську християнську традицію, знайти в її світлі відповіді на виклики сьогодення.

Катехизм УГКЦ «Христос-наша Пасха» розкриває віровчення Церкви у трьох частинах: віра Церкви, молитва Церкви і життя Церкви. Передусім Вступ, де «прави-

ло молитви» анафори Літургії святого Василя Великого подається як методологічна основа «правила віри», сповіданого Церкви і викладеного в Катехизмі. Фрагменти тексту анафори служать епіграфами до окремих розділів Катехизму об'єднуючи їх у одне ціле. Теми Катехизму розкриваються на текстах Святого Письма, спадщині святих Отців Церкви і Отців УГКЦ зокрема, рішень Вселенських та Помісних Соборів, богослужбових творів, агіографії й іконографії. У Катехизмі поєднано історичну традицію й сучасність, завдяки чому віруючі можуть видобувати зі скарбу віри «нове і старе» (пор. Мт. 13, 52).

Цей Катехизм засвідчує невід'ємний зв'язок київської християнської традиції з християнством вселенським.

Тому він звертається і до вірних УГКЦ, і до вірних інших Церков, а також до всіх щирих шукачів Істини. Синод Єпископів подає цей Катехизм як джерело катехитичного навчання для зростання вірних УГКЦ у вірі. Водночас цей Катехизм є знаком нашого сопричасття у вірі з іншими помісними Церквами в лоні єдиної Католицької Церкви.

Катехизм «Христос- наша Пасха» продовжує традицію писаних і друкованих катехизмів УГКЦ, початки якої сягають ще XVI ст. Відтоді досі не було століття, в якому не з'явився б новий Катехизм. Якщо згадати хоча б деякі, то уваги заслуговують «Катехизм» з XVII століття, укладений святым священномучеником Йосафатом, Архієпископом Полоцьким, Катехизм під назвою «Народовіщаніє или слово к народу католическому» XVIII століття, «Великий катехизм для парафіяльних шкіл» з XIX століття і Катехизм «Божа наука» з XX століття.

Відзначення ювілею Тисячоліття хрещення Руси-України 1988 року, також вихід із підпілля УГКЦ в Україні призвели до усвідомлення потреби в новому Катехизмі, в якому б християнська віра була передана в річі власної тисячолітньої традиції.

Важливим кроком на шляху до створення такого Катехизму стало написання «Катехи-

тичного правильника УГКЦ», який окреслив основні риси катехитичного служіння, притаманні ідентичності нашої Церкви.

1992 року вийшов друком «Катехизм Католицької Церкви», український переклад якого побачив світ 2002 року. Одне із завдань «Катехизму Католицької Церкви» — служити автентичним і правильним орієнтиром для укладання місцевих катехизмів. «Цей Катехизм не призначений для того, щоб замінити різні місцеві катехизми [...] Він покликаний сприяти створенню нових місцевих катехизмів, які враховуватимуть різноманітні ситуації й особливості культур і, водночас, турботливо зберігатимуть єдність віри і вірність католицькому вченню».

Наш попередник Блаженніший Любомир у вступі до Катехизму Католицької Церкви в українському перекладі висловив впевненість, що «з часом і наша Церква дасть своїм вірним богословські пояснення на основі власної традиції».

Особливість богословської традиції УГКЦ, східнохристиянської у своїх джерелах, визначає потребу й окремого катехизму для нашої Церкви. На цю богословську особливість вказував блаженний Іван Павло II, папа Римський: «На Сході і на Заході у дослідженнях одкровенної правди використовували відмінні методи... Ці різні богословські окреслення часто взаємодоповнюються, а не протиставляються». Ту саму думку висловлював і Блаженніший Любомир:

«Наука Христова є одна й та сама для всіх, віра Христова також та сама для всіх католиків, незалежно від того, якого обряду вони не були б і до якої помісної Церкви не належали б. Натомість богословське розуміння Богом об'явлених Правд може бути іншим у різних культурах, як бувають різними літургійні обряди».

Цю єдину спадщину віри, подану в Катехизмі «Христос — наша Пасха» у світлі нашої богословської традиції, ми покликані втілювати

у щоденне життя, поглиблювати, плекати та передавати майбутнім поколінням. Поручаємо Єпископам, духовенству, монашеству, катехитам та всім вірним нашої Церкви докласти всіх старань, щоб цей Катехизм увійшов у всі сфери життя і діяльності нашої Церкви.

Хай цей Катехизм, що є плодом спільної праці та молитви усієї нашої Церкви, стане для всіх нас могутнім чинником оновлення та утвердження у вірі, у нашій східній християнській традиції. Цей Катехизм призначений стати також основою і спонукою для катехитичного служіння у всіх його вимірах.

Видання Катехизму «Христос-наша Пасха» припадає у 10-ту річницю з дня прославлення Мучеників та Блаженних нашої Церкви, які засвідчили своїм життям непохитну віру в Пресвяту Тройцю, вірність і відданість Христовій Церкві та жертвовну любов до свого народу.

Хай їх приклад і святі молитви супроводжують нас і в нашому свідченні віри в Христову Істину і єдності Церкви.

Благословення Господнє на Вас!

+ СВЯТОСЛАВ

Дано в Києві при Патріаршому Соборі Воскресіння Христового в день празника Вознесіння Господнього 2 червня 2011 року Божого.

На Львівщині відкрили пам'ятник братам Шептицьким

(Продовження з 7 сторінки)

«Замовив цей пам'ятник і благословив Блаженніший Любомир. Було створено

культурно-мистецький фонд митрополита Шептицького, я був призначений його голо-

вою. Одним з пунктом було будівництво музею-церкви у Прилбичах і пам'ятника митрополиту Андрею. Первинно була збудована церква, а вже потім вирішили завершити весь комплекс пам'ятником А.Шептицькому. Але настільки цієї церкви-музею отець Андрій Стадницький висловив думку, що краще зробити пам'ятник одразу двом братам Шептицьким, бо вже на той час було оголошено Климентія Блаженним. Я звернувся до Петра Писарчука за фінансовою підтримкою, він не розду-

муочи погодився нам допомогти», — розповів В. Гоголь.

За словами скульптора, пам'ятник споруджували рік часу. Монумент зображає сидячі постаті братів Шептицьких: митрополит Андрей в архиєрейських ризах із жезлом у руці та блаженний Климентій в монашому одязі з хрестом у руках. Форма скульптури є співзвучною із модерними рисами храмової композиції і разом творять єдину гармонію. Пам'ятник, заввишки майже 4 метри, розміщується на площі близько 16 метрів квадратних. Він повністю зроблений із натурального каменю — вапняку і важить понад 40 тонн.

«Чому саме вапняк, бо у нас на Галичині є така традиція кам'яної різьби. Ось на церкві Св. Юрія стоять два попередники Шептицьких — Лев і Атанасій, а тут два інших. І там білий камінь і тут — це така традиція. Постаті зображені у сидячій позі, бо це царська поза», — зазначив Василь Гоголь.

Вартість спорудження пам'ятника братам Шептицьким у селі Прилбичі становить близько півмільйона гривень. Але це ніщо у порівнянні з тим, наскільки є велика і неоцінена постать самого митрополита Андрея.

«Важко навіть збагнути наскільки є велика і неоціненна постать митрополита Андрея. Насамперед це була Божа людина, великий патріот, великий любитель українців. Він чим міг, тим і допомагав людям, захищав їх, наражався на різні небезпеки. Коли ми читаємо про його життя, коли читаємо його твори, то бачимо велику великодушність цієї людини. І цю великодушність він проявляв навіть тоді, коли був дуже хворий. Він завжди дбав про людей, навіть тоді, коли не міг ходити. Ми маємо дуже велику спадщину митрополита Андрея. Гадаю, що його душа досі літає у нашій церкві і вважаю, що наша церква такої постаті як митрополит Шептицький ще не мала», — резюмував Владика Ігор.

за www.ugcc.org.ua

Допоможіть збудувати церкву в Щецінку

Греко-католицька парафія на чолі зі своїм парохом о. Аркадієм Трохановським звертається з великим проханням до всіх людей доброї волі, особливо до вірних зі Щецінка, які виїхали за межі Польщі, фінансово підтримати будову церкви.

Греко-католицька спільнота в Щецінку не має власного місця для молитви. Користаємо з костела о. Редемптористів — латинського обряду, але почуваємо себе тут дуже чужими. Вирішили ми побудувати свою церкву. Є свідомість поважного завдання, тим більше, що спільнота є невеликою.

Щоб розпочати і завершити цю благодатну справу потрібні фінанси. Звичайно, вірні почали від особистого вкладу і цілий час збирають гроші.

Ще раз просимо — підтримайте нас, а про всіх жертводавців будемо пам'ятати в наших молитвах. Про наші дальші заходи будемо писати.

Наш банківський рахунок:

Parafia Greckokatolicka (bizantyjsko — ukraińska)
pw. Św. Michała Archanioła, 78-400 Szczecinek
Nr rachunku : 95 8935 0009 1300 3769 2000 0010
Bank Spółdzielczy w Jastrowiu
o/Szczecinek, ul. Bohaterów Warszawy 53,
78-400 Szczecinek

Parafia Greckokatolicka (bizantyjsko — ukraińska)
pw. Św. Michała Archanioła, 78-400 Szczecinek
Swift Code: GBWCPLPP
PL 19893500091300376920000020
Bank Spółdzielczy w Jastrowiu
o/Szczecinek, ul. Bohaterów Warszawy 53,
78-400 Szczecinek

Парох та вірні греко-католицької парафії в Щецінку

Церковні споруди...

(Продовження з 9 сторінки)

знищено 10, порохницькому знищено 9, а було всіх 21-а церква; в радим'янському з 29-и зруйновано 16; ярославській начисляв 25, знищено 15; в краковецькому з 12-и зруйновано 7; сінявський -13, знищено 6; в любачівському було 16, зруйновано 7; чесанівському — 27, знищено 10; лежайському — 17, знищено 7; лиському — 32, зруйновано 19; устрицькому — 25, знищено 10; баличорозькому — 33, зруйновано 24, литовицьському 36, знищено 28, тіснянському з 20 церков не залишилося ані одної; лупківському — 25, зруйновано 16; короснянському з 8-й знищено 1; риманівському — 29, знищено 19; дуклянському також зруйновано 19, а було всіх 32; горлицькому — 36, знищено 3; грибівському — 17, знищено 3; мушинському — 28, зруйновано 4 церкви.

Разом на території Польщі у колишній Перемиській Єпархії знищено 375 церков. 245 — перебрали римокатолики. Більшість з них перелицьованих на костели затратило зовсім свій первісний вигляд — вартість церковної архітектури.

Галина Древо

В УГКЦ НОВИЙ ЄПИСКОП

(Продовження з 3 сторінки)

проходив в Гошеві і Крехові в 1990–1991 рр. Довічні обіти склав 1997 року.

З 1991 по 1996 рік навчався в семінарії ОО. Василіян, а також закінчив Івано-Франківський Теологічно-Катехитичний духовний інститут. Завершив богословські студії магістерським титулом з еклезіології в Люблінському католицькому університеті в Польщі.

Дияконські свячення отримав 21 вересня 1992 року, а священичі — 25 жовтня у неділю Христа Царя того ж року (святитель Владика Софрон (Дмитерко).

Починаючи від 1992 року виконував різноманітні душпастирські служіння: у монастирі і на парафії Христа Царя в м. Івано-Франківську, виконував обов'язки економа і духівника сестер-мироносиць, був настоятелем монастиря ЧСВВ в с. Погоня Тисменицького району, започаткував капеланське служіння в Івано-Франківській в'язниці, був духівником молодіжної молитовної групи.

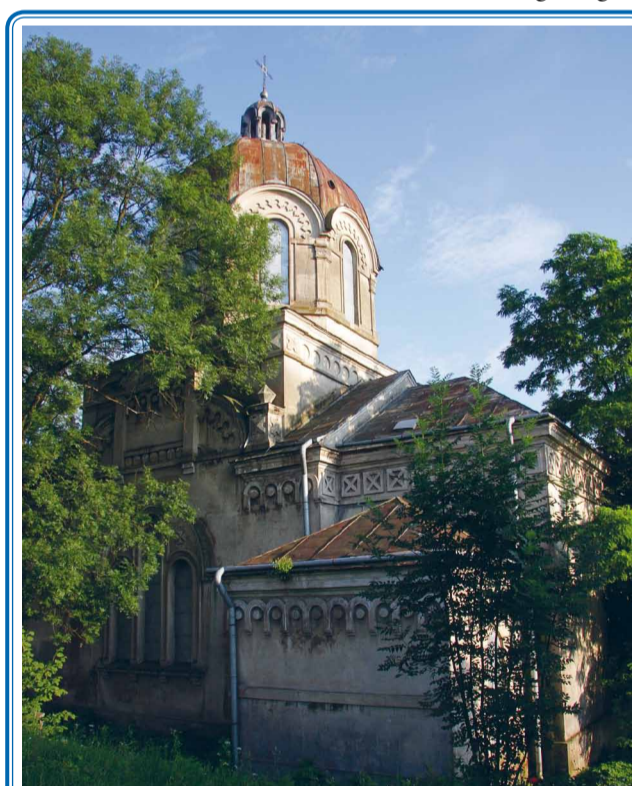
Згодом призначений ігуменом монастиря і парохом храму св. Василія Великого у м. Луцьку. Започаткував будівництво комплексу приміщень монастиря і церкви. Одночасно виконував обов'язки духівника організації «УМХ». Організовував екуменічні міжконфесійні молитви. Особливо дбав і був духовним натхненником громадської організації «Рух за життя». Розбудовував духовне життя і служіння УГКЦ на Волині, землі святого священномученика Йосафата Кунцевича.

28 липня 2007 р. Папа Бенедикт XVI призначив о. Дмитра Григорака, Апостольським адміністратором «ad nutum Sanctae Sedis» Бучацької єпархії УГКЦ, яка стала вакантною після призначення Владика Іринея (Білика), Каноніком Папської базилики Санта Марія Маджоре в Римі.

23 липня 2011 року Папа Бенедикт XVI підтвердив вибір Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви щодо призначення о. Дмитра Григорака, Єпархом Бучацької єпархії УГКЦ.

Крім української мови, Владика Дмитро володіє російською та польською, знає також італійську, англійську, німецьку, старослов'янську та грецьку.

за www.ugcc.org.ua

Нашому дорогому отцю, сотрудику у парафії Воздвиження Чесного Хреста в Гурові Ілавецькому **Богданові Кішко**

з нагоди роковин рукоположення до священничого сану складаємо щирі вітання й бажаємо якнайкращих успіхів на шляху служіння Греко-Католицькій Церкві в Польщі та її вірним парафіяни гурово-ілавецької парафії

Вірні пам'яті Івана Гука, нашого Батька, великого патріота, чесної людини

«... нащадкам треба передати, щоб, зберегли від загину пам'ять про землю батьків...» (Гук Іван)

Минає рік від дня, коли наш найдорожчий Тато, Іван Гук відійшов у вічність. 13 липня в Перемишлі останній раз попрощався з нами.

Народився 10 грудня 1922 року в селі Тенетиська на Томашівщині. Пам'ять про рідне село зберігав ціле своє життя. В ньому закінчив українську школу. II світова війна розіграла мрії про «дяківку» — школу в Перемишлі. Слід було працювати і допомагати родині. Розпочав роботу на залізничній станції в Раві Руській. Коли було закрито кордони, вагомою і найсуттєвішою стала підпільна праця та служба УПА.

Операція «Вісла» кинула великого патріота на західні землі Польщі, далі долучив Він до рідних у Стегні. Там помагаючи батькам, почав далі вчитися в Сопоті. Крім науки постійно працював спершу звичайним робітником, з часом став головним книговодом у гмінному управлінні.

У 1948 році Іван Гук одружився з Марією Юринець, сиротою, якої маму засуджено в Фордоні, а батька за-слано в Сибір. Марія також була активною діячкою УПА. Великим щастям було народження сина Ігора. Однак Іван не міг впові радити сімейним щастям — постійно мусив вкриватися перед УБ. Коли народився другий син Ярослав, його арештовано. У липні 1957 щасливо повернувся додому. Почав працювати заступником завідувачого відділом здоров'я Повітової народної ради у Новому Дворі Гданському. На світ прийшла дочка Галина «і здавалося, усе найгірше вже за нами». Несподівано прийшло горе! Захворіла дружина, «відійшла чекати за порогом потойбіччя»... Однак Іван не піддався, продовжував юридичні студії, працював та виховував дітей. Три роки пізніше одружився з Неоніллою Менцінською, яка стала Йому в допомозі.

Де б не побував Іван Гук все пам'ятав про своє коріння. Вже проживаючи в Перемишлі, написав книжку «Село над Солокією» та видав збірку віршів. Не поет і не письменник, а чесна людина, яка все своє життя присвятила іншим та своєму селу. Саме йому присвячена книжка та поезії. Відданий своїй рідній землі, клопотався збереженням цвинтаря та його огорожею. Його ініціативою було заставити односельчан огородити церкву, щоб пам'ятати про святе для них місце.

Своїх дітей виховував, щоб вирости «на потіху світу, людям на добро», вчив, як бути чесною людиною і зберігати своє рідне. У своїй книжці написав: «списую нині мій спогад, щоб онукові моему не здалося, що земля його діда це Атлантида».

Завдяки Йому не забудемо про Тенетиська. Тому 10 грудня 2010 р. засновано Фонд ім. Івана Гука. Ціллю фонду є підтримка української культури, релігії, традиції, харитативної діяльності, допомога старшим та потребуючим людям. Фонд це продовження мрій, праці та нездійснених заходів Івана Гука.

Протягом піврічного існування фонд несе постійну допомогу Екуменічному старечому будинкові в Пралківцях, спонсорує Фестиваль української культури в Кошаліні 2011, сфінансував сайт www.apokryfruski.org, допоміг закінчити працю на кладовищі біля церкви в Тенетиськах. До кінця року планується підготовка до друку другої книжки Івана Гука про рідне село. Ведуться розмови з відповідними органами, які мають на меті будову каплиці на зразок бувшої церкв в Тенетиськах.

Зацікавлених у діяльності фонду і збереженні пам'яті Івана Гука і Його односельчан просимо про контакт: **email: fundacja.im.iwanahuka@wp.pl; тел. 604 757 720, skype: halina.huk.kolega.**

Діти й дружина.

БЛАГОВІСТ — суспільно-релігійний місячник. Видає Українська Католицька Церква у Польщі.

Редагує колегія: **о. синкел д-р Євген Попович, Богдан Тхір** (т) — секретар редакції (тел./факс дом. 89 761 05 21), **о. Богдан Панчак** — богословський відділ, **Дарій Гаврилець** — технічна редакція, **о. Роберт Роса** — Вроцлавсько-Гданська єпархія.

Погляди авторів публікацій не завжди сходяться з точкою зору редакції.

Матеріалів не замовлених не відсилаємо. В оправданих випадках застерігаємо собі право виправляти і скорочувати авторські тексти.

Матеріали до публікації просимо висилати у машинописах або у чітких рукописах.

Kuria bp., ul. Basztowa 13, 37-700 **Przemysł**, tel./fax 16 678-78-68
e-mail: kuria@przemyslgr.opoka.org.pl

Kuria bp., Pl. Nankiera 15a, 50-140 **Wrocław**, tel./fax 71 343-94-77,
fax 71 343-94-67, e-mail: konsystoria@wro-gda.opoka.org.pl

Adres «BLAHOWIST»; ul. Kościuszki 28/3, 11-220 **Górowo Iławeckie**
redakcji: e-mail: blahowist@poczta.onet.pl

Bank Spółdzielczy w Górowie II, Nr 08 8855 0004 2003 0006 3515 0001